

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра обліку і аудиту

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АНАЛІЗ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ
СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

МІТРЕ МАРК ШТВАНОВИЧ

Студент IV-го курсу
Освітня програма «Облік і оподаткування»
Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ
Протокол № 8 / 22 листопада 2022 року

Науковий керівник:

Макарович Вікторія Костянтинівна
кандидат економічних наук, доцент

Завідувач кафедрую _____ : **Бачо Роберт Йосипович**

доктор економічних наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 2023 року

Протокол № _____ / 2023

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра обліку і аудиту

Кваліфікаційна робота
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АНАЛІЗ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ
СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконав: студент IV-го курсу

Мітре Марк Іштванович

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Макарович Вікторія Костянтинівна**
кандидат економічних наук, доцент

Рецензент: **Черній Наталія Валеріївна**
керуюча відділенням АТ "ОТП БАНК" в м. Берегове

Берегове

2023

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Számvitel és Auditálás Tanszék

**A HITELMŰVELETEK SZÁMVITELE ÉS ELEMZÉSE GAZDASÁGI
ENTITÁSOKNÁL**

Szakdolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: Mitre Márk

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: Számvitel és adóügy

Témavezető: dr. Makarovics Viktória
gazdasági tudományok kandidátusa, docens

Recenzens: Chernyij Natália
a Beregszászi OTP Bank fiókvezetője

Beregszász – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	1
ВСТУП УГОРСЬКОЮ МОВОЮ	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ У СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ....	6
1.1 КРЕДИТНІ ОПЕРАЦІЇ ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	6
1.2. ЗАКОНОДАВЧЕ ТА ІНСТРУКТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ	11
1.3. РОЛЬ АНАЛІЗУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ У СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	15
РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА ОБЛІКУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	21
2.1. ЗАГАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ	21
2.2. СИНТЕТИЧНИЙ ТА АНАЛІТИЧНИЙ ОБЛІК КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ	27
2.3. ДОКУМЕНТУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З КРЕДИТАМИ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ.....	34
2.4. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	40
РОЗДІЛ III. МЕТОДИКА АНАЛІЗУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	43
3.1. АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ТА СТРУКТУРИ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	43
3.2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	49
ВИСНОВКИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	53
ВИСНОВКИ УГОРСЬКОЮ МОВОЮ	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	57
СПИСОК ДОДАТКІВ.....	60
АНОТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	61
АНОТАЦІЯ УГОРСЬКОЮ МОВОЮ.....	62
АНОТАЦІЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	63

TARTALOM

BEVEZETÉS UKRÁN NYELVEN	1
BEVEZETÉS MAGYAR NYELVEN.....	4
FEJEZET I. A GAZDASÁGOK HITELMŰVELETEINEK SZÁMVITELÉNEK ÉS ELEMZÉSÉNEK ELMÉLETI VONATKOZÁSAI.....	6
1.1 A HITELMŰVELETEK, MINT A SZÁMVITEL TÁRGYA	6
1.2. A HITELMŰVELETEK ELSZÁMOLÁSÁNAK TÖRVÉNYI ÉS UTASÍTÁSI SZABÁLYOZÁSA	11
1.3. A HITELMŰVELETEK ELEMZÉSÉNEK SZEREPE A GAZDASÁGI RÉSZTVEVŐKNÉL.....	15
FEJEZET II. A GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK HITELMŰVELETEINEK ELSZÁMOLÁSI MÓDJAI.....	21
2.1. A GAZDÁLKODÓ SZERVEZET ÁLTALÁNOS GAZDASÁGI JELLEMZŐI	21
2.2. HITELMŰVELETEK SZINTETIKUS ÉS ANALITIKUS KÖNYVELÉSE ...	27
2.3. HITELÜGYLETEK DOKUMENTÁLÁSA ÉS PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKBAN VALÓ MEGJELENÍTÉSE	34
2.4. A GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK HITELMŰVELETEI ELSZÁMOLÁSÁNAK JAVÍTÁSÁNAK MÓDJAI.....	40
FEJEZET III. GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK HITELMŰVELETEINEK ELEMZÉSI MÓDSZEREI.....	43
3.1. A GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK HITELMŰVELETEINEK DINAMIKÁJÁNAK ÉS SZERKEZETÉNEK ELEMZÉSE.....	43
3.2. GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK HITELMŰVELETEINEK HATÉKONYSÁGÁNAK ÉRTÉKELÉSE	49
KÖVETKEZTETÉSEK UKRÁN NYELVEN	53
KÖVETKEZTETÉSEK MAGYAR NYELVEN	55
FELHASZNÁLT IRODALOM	57
MELLÉKLETEK	60
ABSZTRAKT UKRÁN NYELVEN	61
ABSZTRAKT MAGYAR NYELVEN	62
ABSZTRAKT ANGOL NYELVEN	63

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Кожне підприємство в ході своєї діяльності, при оновленні матеріально-технічної бази, реалізації нових проектів та в інших економічних ситуаціях, стикається з необхідністю отримання фінансових ресурсів у банківських установах, зокрема шляхом залучення кредитів. Без використання кредитних коштів у сучасних умовах функціонування бізнесу практично неможливо досягти позитивних фінансових результатів на високому й ефективному рівні. Кредитні операції сприяють стимулюванню економічного розвитку, оскільки дозволяють підприємствам та приватним особам отримувати необхідні фінансові ресурси для розширення виробництва, запуску нових проектів та здійснення інвестицій, а в той же час допомагають забезпечити фінансову ліквідність у господарській діяльності, зокрема підтримуючи поточні оборотні кошти, погашення зобов'язань та забезпечення операційного капіталу.

Питання по обліку та аналізу кредитних операцій розглядалися в працях таких науковців, як: Ю.П. Рудик, Ю.І. Олійник, О.О. Зеленіна, О. Ф. Андросова, Л.О. Кирильєва, І.Б. Чернікова, О.В. Ряба та інші.

Мета дослідження є систематизація та узагальнення теоретичного та практичного матеріалу щодо обліку та аналізу кредитних операцій.

Реалізація поставленої мети зумовила необхідність вирішення наступних **завдань**:

- визначення сутності кредитних операцій суб'єкта господарської діяльності як об'єкт обліку та аналізу;
- узагальнення нормативно-правового регулювання обліку та аналізу кредитних операцій;
- розкрити роль аналізу кредитних операцій у суб'єкта господарської діяльності;

- охарактеризувати синтетичний та аналітичний облік кредитних операцій;
- визначити напрями удосконалення обліку кредитних операцій суб'єкта господарювання;
- проаналізувати структуру та динаміку кредитних операцій суб'єкта господарювання.

Предметом дослідження є теорія і практика обліку та аналізу кредитних операцій.

Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність АТ «ОТП Банк».

Методи дослідження. У дослідженні використовуються традиційні загальнонаукові методи, такі як синтез, аналіз, узагальнення, абстрагування, конкретизація, моделювання, та специфічні методи бухгалтерського обліку (поточне групування, бухгалтерський баланс і звітність, оцінка та калькуляція тощо).

Практичне значення результатів дослідження. Рекомендації та пропозиції, викладені в кваліфікаційній роботі, спрямовані на використання в практичній діяльності АТ «ОТП Банк» та інших споріднених суб'єктів господарської діяльності, аналітиками та науковцями, які вивчають дану проблематику.

Структура роботи складається зі: вступу, трьох розділів з підрозділами, висновків та списку використаних джерел. В першому розділі розкрито теоретичні аспекти бухгалтерського обліку та аналізу кредитних операцій у суб'єктів господарювання, узагальнено нормативно-правове регулювання обліку та аналізу кредитних операцій та розкрито роль аналізу кредитних операцій у суб'єкта господарської діяльності. В другому розділі описано методику обліку кредитних операцій на АТ «ОТП Банк», проведено загально-економічну характеристику банку та виявлено напрями удосконалення обліку кредитних операцій суб'єкта господарювання. В третьому розділі розкрито

методика аналізу кредитних операцій на АТ «ОТП Банк», проведена оцінка ефективності кредитних операцій банку. Висновки узагальнюють результати дослідження.

Інформативна база. При здійсненні дослідження використовувались наукові матеріали, монографічні видання, нормативно-правові акти та інструкції, інтернет джерела тощо.

BEVEZETÉS

A kutatási téma relevanciája. Minden vállalkozás tevékenysége során az anyagi-technikai bázis megújítása, új projektek létrehozása és egyéb gazdasági helyzetek során szembesül azzal, hogy a bankoktól pénzügyi forrásokat, nevezetesen hiteleket vegyen fel. Hitelforrások felhasználása nélkül gyakorlatilag lehetetlen magas és hatékony szinten pozitív pénzügyi eredményeket elérni a modern üzleti működés feltételei között. A hitelműveletek hozzájárulnak a gazdasági fejlődés ösztönzéséhez, mivel lehetővé teszik a vállalkozások és a magánszemélyek számára a termelés bővítéséhez, új projektek indításához és beruházásokhoz szükséges pénzügyi források megszerzését, és egyúttal elősegítik a gazdasági tevékenység pénzügyi likviditásának biztosítását, így különösen a folyó forgótőke támogatásával, a forráshitelek törlesztésével és a működő tőke biztosításával.

A hitelműveletek elszámolásának és elemzésének kérdéseit olyan tudósok dolgozták ki, mint: Yu.P. Rudyk, Y.I. Oliynyk, O.O. Zelenina, O.F. Androsova, L.O. Kirilyeva, I.B. Chernikova, O.V. Ryaba és mások.

A tanulmány célja a hitelműveletek elszámolásával és elemzésével kapcsolatos elméleti és gyakorlati anyagok rendszerezése és általánosítása.

A kitűzött cél megvalósítása a következő **feladatok** megoldását tette szükségessé:

- a gazdálkodó szervezet hitelműveleteinek, mint számviteli és elemzési tárgynak a lényegének meghatározása;
- a hitelügyletek elszámolása és elemzése jogi szabályozásának általánosítása;
- feltárni a hitelműveletek elemzésének szerepét egy gazdálkodó szervezetben;
- jellemezni a hitelműveletek szintetikus és analitikus elszámolását;
- irányokat meghatározni a gazdálkodó szervezet hitelműveletei elszámolásának javítására;
- elemzi a gazdálkodó szervezet hitelműveleteinek szerkezetét és dinamikáját.

A tanulmány tárgya a hitelügyletek elszámolásának és elemzésének elmélete és gyakorlata illetve az „OTP Bank” Részvénytársaság pénzügyi és gazdasági tevékenysége.

Kutatási módszerek. A kutatás során hagyományos általános tudományos módszereket, így szintézist, elemzést, általánosítást, absztrakciót, konkretizálást, modellezést, valamint konkrét számviteli módszereket (aktuális csoportosítás, mérleg- és jelentéskészítés, értékelés és költségszámítás stb.) alkalmaznak.

A kutatási eredmények gyakorlati jelentősége. A munkában felvázolt ajánlások és javaslatok célja, hogy az OTP Bank és más kapcsolódó gazdasági tevékenységet folytató szervezetek gyakorlati tevékenységében alkalmazzák a témával foglalkozó elemzők és tudósok által.

A munka felépítése a következőkből áll: bevezető, három rész alfejezetekkel, következtetések és a felhasznált források listája. Az első fejezetben a gazdálkodó szervezeteknél folyó hitelműveletek számvitelének és elemzésének elméleti vonatkozásait ismertetjük, összefoglaljuk a hitelműveletek számvitelének és elemzésének jogi szabályozását, valamint a gazdálkodó szervezeteknél a hitelműveletek elemzésének szerepét. A második részben ismertetjük az OTP Bank Rt.-nél a hitelműveletek elszámolásának módját, a bank általános gazdasági jellemzőit, valamint meghatározzuk a gazdálkodó egység hitelműveleteinek elszámolásának javítási irányait. A harmadik részben az OTP Bank Rt. hitelműveleteinek elemzési módszerét tárták fel, és értékelték a bank hitelműveleteinek hatékonyságát. A következtetések a kutatás eredményeit foglalják össze.

Információs bázis. A kutatás során felhasználtam tudományos anyagokat, monografikus publikációkat, normatív jogi aktusokat és utasításokat, internetes forrásokat stb.

РОЗДІЛ І.
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА
АНАЛІЗУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ У СУБ'ЄКТИВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1 Кредитні операції як об'єкт бухгалтерського обліку

Кредитні операції є неодмінною складовою фінансової діяльності більшості підприємств. Отримання кредиту дозволяє залучити додаткові фінансові ресурси для здійснення різноманітних проектів та розвитку бізнесу. Кредитні операції - це операції, пов'язані зі залученням кредитних ресурсів (кредитів) та їх використанням в господарській діяльності підприємства. Для забезпечення точності та надійності бухгалтерського обліку кредитних операцій необхідно дотримуватися вимог бухгалтерських стандартів та правил бухгалтерського обліку, важливо розуміти, які елементи кредитних операцій повинні бути відображені в бухгалтерському обліку, щоб забезпечити правильну облікову звітність та уникнути можливих проблем з контролюючими органами та фінансовими партнерами.

Кредит у перекладі з латинського (*kreditum*) має два значення – „вірую, довіряю” і „борг, позичка”. Це одна з найскладніших економічних категорій, характер об'єктивної необхідності якої обумовлений, з одного боку, становищем та розвитком товарно-грошових відносин, а з іншого – такою специфікою її прояву як оборотний рух вартості. Оскільки надання кредиту є специфічною відокремленою формою грошових відносин, воно має власні особливості, пов'язані з обслуговуванням усього процесу розширеного відтворення та забезпеченням його безперервності. У цьому плані база функціонування кредитних відносин – тимчасове вивільнення грошових коштів та поява тимчасової потреби в них [3].

Основними елементами бухгалтерського обліку кредитних операцій є:

1. Отримання кредиту. Для коректного відображення кредиту в обліку необхідно зареєструвати його отримання та надання забезпечення, якщо воно є. Зазвичай це здійснюється за допомогою відповідних документів - договору кредиту, акту прийому-передачі забезпечення, розпорядження про отримання коштів тощо.
2. Погашення кредиту. При поверненні кредиту до банку необхідно коректно відобразити факт повернення кредиту, витрати на погашення (в тому числі проценти), зміни залишку заборгованості тощо. Також може бути необхідно провести відповідні нарахування відсотків за певний період використання кредиту.
3. Оцінка кредитного ризику та формування резервувань. Кредитний ризик - це можливість неповного або повного неповернення кредиту. Для зменшення ризику збитків необхідно формувати резерви на погашення кредитів. Для цього проводять оцінку кредитного ризику за допомогою методів, визначених бухгалтерськими стандартами та законодавством, та формують резерви відповідно до вимог законодавства.
4. Витрати на отримання кредиту. При отриманні кредиту зазвичай стягуються різні комісії та інші витрати, пов'язані з підготовкою документів, оцінкою майна, юридичним супроводом тощо. Ці витрати на отримання кредиту повинні бути відображені в бухгалтерському обліку та враховані при розрахунку фінансових показників підприємства. Ці витрати можуть бути включені до складу витрат на операційну діяльність підприємства або до складу витрат на фінансову діяльність.
5. Кредиторська заборгованість. Якщо підприємство отримало кредит, але ще не повернуло його повністю, то це становить кредиторську заборгованість перед банком. Кредиторська заборгованість повинна бути відображена в обліку.

Сам кредит означає економічні відносини між суб'єктами ринку з приводу перерозподілу вартості на засадах повернення, строковості і платності. Характерними ознаками кредиту є те, що позичальниками, як правило,

виступають суб'єкти господарювання, а кредиторами – банківські установи; гроші, надані в позику, використовуються позичальником як капітал (на виробничі потреби), джерелом позикового відсотка є прибуток на позичені кошти [8].

До суб'єктів кредитування належать:

- кредитор – сторона, що передає вартість у грошовій формі чи натуральній формі іншому суб'єкту ринку на засадах повернення, строковості і платності;
- позичальник – сторона, що одержує позику. Об'єктом кредитних відносин переважно виступають гроші, як загальний ресурс, за який можна придбати всі інші ресурси.

Щодо сутності кредиту існують певні розбіжності між положеннями економічної теорії та нормативно-правового поля України (табл. 1.1). В обліку одержання довгострокового чи короткострокового кредитів розцінюється як зобов'язання підприємства, що мають бути погашені протягом встановленого угодою терміну [8].

Таблиця 1.1

Визначення кредиту в Україні

Підходи	Джерело	Визначення
Обліковий	НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [18]	Кредити розглядаються як складова зобов'язань. Зобов'язання - це заборгованість підприємства, що виникла, внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють в собі економічні вигоди
Економічний	Юнін О. С, Круглова О. О, Савельєва М. О. Фінансово Економічний словник. [20]	Кредит - кошти й матеріальні цінності, що надаються кредитором у користування позичальнику на визначений строк та під відсоток. Об'єктивна необхідність кредиту в умовах ринкової економіки зумовлюється закономірностями кругообігу основного і обігового капіталу в процесі розширеного відтворення.
Юридичний	Цивільний Кодекс України. Стаття 1054 [19]	За кредитним договором банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти.

Зобов'язання, що відображаються у бухгалтерському обліку, мають юридичний та економічний зміст. Як юридична категорія господарське зобов'язання – це господарські відносини, що регулюються правом. В силу цих відносин одна сторона уповноважена вимагати від іншої здійснення господарських операцій: передачі майна, виконання робіт, надання послуг тощо, а інша сторона зобов'язана виконувати вимоги щодо предмету зобов'язання і має при цьому право вимагати відповідну винагороду – сплату грошей, зустрічні послуги тощо.

Нормальним являється наявність кредитних зобов'язань у будь-якому діючому підприємстві, установі або організації. Однак, детальному аналізу та контролю підлягає не сама наявність кредитів, а їх обсяг відносно чистих активів підприємства. Інформація про зобов'язання підприємства, їх структуру та обсяги є вкрай важливою для зовнішніх користувачів фінансової звітності.

Кредит визнається зобов'язанням підприємства і обліковується в їх складі при виконанні наступних умов:

- існування можливості достовірно їх оцінити;
- існування ймовірності їхнього погашення та зменшення .

Обліковуються не всі господарські зобов'язання, а лише ті, що впливають з виконання укладених підприємством договорів чи здійснення дій, з якими фінансове право пов'язує виникнення зобов'язань із внесення платежів до бюджету та відповідних позабюджетних органів.

Зобов'язання характеризуються: конкретними економічними ресурсами (поверненню підлягають ресурси, або їх грошовий еквівалент – залежно від умов договору); адресністю (ресурси повертаються позикодавцю або іншій третій особі за дорученням позикодавця); строком погашення заборгованості; винагородою за користування ресурсами; санкціями за порушення договірних зобов'язань за термінами і сумами погашення заборгованості.

Основними формами кредиту виділяються: товарні та грошові. Відповідно за об'єктом кредитних відносин виділяють кредитування у товарній формі (у вигляді устаткування, товарів та інших формах) та кредитування у грошовій формі (у національній та іноземній валютах).

Щодо грошових кредитів можемо виділити форми наведені в таблиці 1.2

Таблиця 1.2

Форми грошових кредитів [9]

Фінансовий кредит	Надання коштів банком-резидентом, іноземним банком (банківською установою), небанківською фінансовою установою в позику на певний термін для цільового використання та під відсотки
Кредит під цінні папери, що засвідчують відносини позики	Це кошти, які залучаються підприємством-боржником від інших юридичних або фізичних осіб шляхом випуску (емісії) і продажу облігацій згідно з чинним законодавством
Банківський кредит	Це економічні відносини між кредитором і позичальником з приводу надання коштів банком підприємству на умовах терміновості, платності, повернення, матеріального забезпечення. Банківський кредит надається суб'єктам господарювання всіх форм власності на умовах, передбачених кредитним договором
Державний кредит	Відображає кредитні відносини щодо акумуляції державою коштів на засадах зворотності для фінансування державних витрат
Іпотечний кредит	Це особливий вид економічних відносин з приводу надання кредитів під заставу нерухомого майна. Кредиторами з іпотеки можуть бути іпотечні банки або спеціальні іпотечні компанії, а також комерційні банки
Споживчий кредит	Відображає відносини між кредитором і позичальником щодо кредитування кінцевого споживання. Це засіб задоволення споживчих потреб населення
Лізинговий кредит	Це відносини між юридично самостійними особами з приводу передачі в оренду знарядь та предметів праці, а також фінансування придбання рухомого й нерухомого майна на певний строк

Товарний кредит виникає в розрахунку за матеріальні цінності, виконані роботи, надані послуги. Вони передаються у власність підприємства-боржника на умовах угоди, що передбачає відстрочення кінцевого розрахунку на певний строк та під відсоток. Товарний кредит передбачає передання права на товар покупцеві в момент підписання договору або в момент фактичного отримання товарів (робіт, послуг), незалежно від часу погашення заборгованості. У відношеннях товарного кредиту кожний суб'єкт підприємницької діяльності має право виступати або як кредитор, або як одержувач кредитів. Поширеною

формою одержання товарного кредиту є видача підприємством векселів своїм постачальникам [9].

Найбільш широко використовується суб'єктами підприємницької діяльності банківський кредит. Погашення банківських кредитів здійснюється за двома формами, що вплине на формування суми щомісячних платежів. Застосовують ануїтет, за яким сума погашення не змінюється до кінця терміну дії кредитної угоди, а також класичну форму погашення боргу за кредитом, коли нарахування відсотків здійснюють на залишок основної суми боргу (платіж упродовж усього періоду кредитування зменшуватиметься) [4].

Ануїтетна форма має перевагу в тому, що вона дозволяє підприємству планувати бюджет, оскільки клієнт точно визначає суму щомісячного платежу, яка залишається постійною і не змінюється.

1.2. Законодавче та інструктивне регулювання обліку кредитних операцій

З погляду бухгалтерського обліку на підприємстві, під кредитом розуміють зобов'язання, яке є заборгованістю підприємства. Ця заборгованість виникла внаслідок минулих подій і її погашення у майбутньому призведе до зменшення ресурсів підприємства, які представляють економічні вигоди.

Відповідно до Закону України «Про фінансові послуги і державне регулювання ринків фінансових послуг» фінансовим кредитом є засоби, надані в позику юридичній чи фізичній особі на визначений строк та під відсотки. Надання кредитів згідно вище зазначеного Закону є фінансовою послугою, яку, в свою чергу, можуть надавати лише фінансові установи [17].

Фінансові установи включають в себе різноманітні організації, такі як банки, кредитні союзи, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії, а також інші юридичні особи, чиє головне завдання - надання фінансових послуг.

Принципи кредитування – це основні правила, яких необхідно дотримуватись при наданні кредиту, вони полягають у наступному:

- терміновість (строковість) – кредит має бути повернений у термін визначений кредитною угодою;
- поверненість – виникає із суті кредиту. Повернення кредиту означає, що отримані підприємством залучені кошти повинні бути повернені через певний час. Повернення кредиту забезпечується безперервністю кругообігу коштів і переходом їх в завершальній стадії в грошову форму;
- платність, який полягає в тому, що кредити банк видає підприємствам за певну плату, яка називається процентом;
- забезпеченість – мета цього принципу захистити інтереси банку та зменшити ризик операції. Принцип забезпеченості кредиту означає наявність у банку права для захисту своїх інтересів, недопущення збитків від неповернення боргу через неплатоспроможність позичальника. Найбільш розповсюдженими є такі форми забезпечення кредитів: застава майна, гарантія або поручительство, страхування кредиту та інші;
- цільове використання – вкладення коштів на конкретні заходи [17].

Законодавчими актами, які регулюють процес надання фінансових послуг як банками, так і не банківськими установами, є: Закон України «Про банки і банківську діяльність», Закон України «Про заставу», Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», положення НБУ «Про порядок формування і використання резерву для відшкодування можливих втрат від кредитних операцій банків» та інші [17].

Комерційні банки класифікують кредити на підприємства згідно з різними ознаками та критеріями. Наприклад, їх можна поділити за

кредиторами, формами та видами, метою використання, терміном надання, забезпеченням та порядком надання. Найпоришченішою можемо визначити класифікацію за строками користування. Це кредити надані на визначений у договорі строк, які, в свою чергу, можуть бути: короткостроковими (до 1 року), довгостроковими (понад 1 рік). Інформації про так одержані кредити позичальник відображає в бухгалтерському обліку на підставі вимог, викладених у Міжнародних Стандартах Бухгалтерського Обліку.

Таким чином, кредити банку, отримані підприємством, термін повернення яких перевищує 12 календарних місяців або один операційний цикл підприємства, якщо останній більше 12 місяців (такі кредити можуть залучатися підприємством для придбання обладнання, оплати значних витрат, фінансування капітальних вкладень), належать до його довгострокових зобов'язань. Якщо термін повернення кредиту менше 12 місяців або одного операційного циклу, якщо останній перевищує 12 місяців (такі кредити надаються для забезпечення тимчасових фінансових потреб підприємства, що виникають у зв'язку з браком коштів для покриття витрат виробництва і обігу), то заборгованість за таким кредитом належить до поточних зобов'язань [3].

Короткостроковий кредит надається підприємствам з метою фінансування оборотних коштів, які використовуються протягом періоду до одного року. Цей строк використання короткострокового кредиту визначається тим, що оборот коштів зазвичай відбувається протягом одного року. Після завершення цього періоду обороту коштів, позичка повинна бути повернена банку.

Довгостроковий кредит надається підприємствам для покриття витрат по формуванню основних фондів на строк понад один рік. Цей строк використання кредиту обумовлюється тривалим функціонуванням основних засобів і перенесенням їх вартості на продукт частинами [17].

Незалежно від форми кредиту, для його отримання підприємство повинен надати певні документи до банку [11]:

- заяву на одержання кредиту в якій зазначається необхідна сума і мета кредиту, строк користування, відсоткова ставка, запропонована застава;
- договір, рахунок-фактура чи бізнес-план, під який береться кредит, що містять інформацію про проект, що кредитується;
- анкету клієнта;
- розпорядчі документи: документи, що підтверджують повноваження посадових осіб позичальника на укладення кредитних договорів і договорів застави (протоколи зборів акціонерів, накази про призначення посадових осіб) [11];
- документи, що характеризують фінансовий стан клієнта. До них належать банківські виписки про рух за всіма рахунками позичальника (зазвичай за 3-6 місяців), довідки про обсяги реалізації продукції і строки одержаної оплати за неї, фінансова звітність за останні декілька звітних періодів (саме вона найбільше цікавить банк, і якщо фінансовий стан підприємства поганий, йому можуть одразу відмовити в кредиті). Бухгалтерська звітність і довідки включають, крім бухгалтерської звітності, розшифрування дебіторської, кредиторської заборгованостей, довідки про наявні банківські кредити, а також копії кредитних договорів і договорів застави (якщо такі є) [11];
- документи, пов'язані із забезпеченням кредиту: документи, що підтверджують право власності на предмет застави, чи юридичні та фінансові документи поручителя (такі самі, як і для позичальника) [11].

Крім вище наведених, банк може вимагати додаткові документи залежно від об'єкту, що кредитується. Детальний перелік документів завжди можна одержати в обраному для одержання позики банку.

Після оформлення у кредитну справу всіх документів банк на засіданні Кредитної ради розглядається клопотання про надання кредиту позичальнику. Якщо рішення буде позитивним, то оформляють кредитну угоду. Кредитна угода - це договір, який визначає права й обов'язки обох сторін у зв'язку з видачею кредиту. У кредитній угоді банк бере на себе зобов'язання надати в розпорядження позичальника на погоджений період часу певну суму грошей, а позичальник, у свою чергу, бере на себе такі зобов'язання: використати гроші на умовах, визначених угодою; сплатити всі збори у зв'язку з виданим кредитом; повернути основну суму боргу і відсотки в погоджений період часу; надавати банку інформацію про своє фінансове становище [12].

Відображенню в обліку підприємства підлягають витрати за відсотками, витрати на добровільне страхування заставного майна, плата за нотаріальне оформлення договорів забезпечення, плата за внесення даних тощо. Операції за отриманими кредитами в обліку повинні регулюватися обов'язково нормативно-законодавчими документами, а також внутрішніми організаційними регламентами, які розробляються бухгалтером на підприємстві [5].

У бухгалтерському балансі в Україні, з метою відображення зобов'язань за кредитами залежно від строків погашення, використовуються два методи оцінки - поточна собівартість і теперішня вартість. Це дозволяє оцінити поточні зобов'язання за кредитами на дату балансу за поточною собівартістю, а довгострокові зобов'язання - за теперішньою вартістю.

1.3. Роль аналізу кредитних операцій у суб'єктів господарювання

Аналіз кредитних операцій є важливим елементом фінансового управління суб'єктів господарювання. Він дозволяє оцінити ефективність використання кредитних ресурсів, ризики, пов'язані з їх отриманням та використанням, а також прийняти обґрунтовані рішення з питань залучення кредитів у майбутньому.

Основні завдання аналізу кредитних операцій включають:

- оцінку фінансового стану підприємства, що здійснює кредитні операції;
- визначення можливості підприємства погашати кредитні зобов'язання;
- оцінку ефективності використання отриманих кредитів;
- визначення ризиків, пов'язаних з кредитними операціями;
- планування залучення та використання кредитних ресурсів.

У сучасних умовах, коли кредитний ринок є досить конкурентним, а рівень ризиків збільшується, аналіз кредитних операцій стає надзвичайно важливим для ефективного управління фінансами суб'єктів господарювання та забезпечення їхньої стійкості. Тому, відповідальність за проведення аналізу кредитних операцій тепер покладається на фахівців з фінансового управління, які повинні мати достатні знання та компетенції для проведення такого аналізу.

Аналіз кредитних операцій дозволяє визначити потребу підприємства в додаткових фінансових ресурсах, розрахувати необхідну суму кредиту та його термін, оцінити можливості погашення кредиту та визначити оптимальні форми його забезпечення.

До того ж, аналіз кредитних операцій допомагає відстежувати зміни в фінансовому стані підприємства, що дозволяє рано виявляти проблеми та приймати вчасно обґрунтовані рішення з їх вирішення.

Внаслідок значних змін на фінансовому ринку України, аналіз банківської діяльності набуває все більшої ролі і значення як для банку самого по собі, так і для його ділових партнерів, клієнтів, акціонерів та держави в цілому. У зв'язку з цим виокремлюють різні напрями та критерії аналізу:

- ❖ для акціонера — можливість одержати максимальні дивіденди на вкладений капітал;
- ❖ для підприємства — спроможність банку швидко проводити розрахунки, надавати якісні послуги;
- ❖ для фізичної особи — надійно зберегти свої збереження, захистити їх від інфляції та отримати певну величину доходу.

Аналіз фінансово-економічної діяльності банків із позиції державного моніторингу їх діяльності проводить Національний банк України. У ході аналізу визначається ступінь дотримання ними встановлених нормативів. По суті результати перевірки дотримання банками встановлених вимог є оцінкою їх фінансового стану, а певною мірою і фінансової стійкості.

Для керівництва це є підставою для прийняття відповідних управлінських рішень щодо розвитку банківського сектору та забезпечення його надійності й стабільності. НБУ націлює банки на відповідальне ставлення до прийняття певного комерційного рішення і на відкритість реальної фінансової інформації.

Особливостями методу аналізу кредитних операцій в банківській діяльності є: використання системи показників, які характеризують кредитні операції; вивчення факторів та причин їх змін; виявлення і вимірювання взаємозв'язку між ними.

Вибір методів аналізу конкретної ситуації залежить від:

- періоду охоплення;
- мети аналізу;
- часу його здійснення (у момент проведення операції; за даний період часу; на перспективу).

Під час аналізу кредитних операцій в банківській діяльності найчастіше використовуються такі методи. (рис. 1.2)

Рис. 1.2. Методи аналізу кредитних операцій в банківській діяльності

Табличний метод — це презентація виявленої у процесі аналізу інформації у вигляді таблиць. Зазначений метод найефективніший з точки зору подальшого створення бази даних за результатами аналізу за різні періоди часу. Він дає змогу детально простежити розвиток кредитного портфеля в динаміці протягом певного часу та визначити перспективу [7 с. 24].

Графічний метод — відображення виявлених у процесі аналізу кредитних операцій в банківській діяльності даних у вигляді графіків, діаграм, малюнків. Такий метод сприяє більшій наочності результатів проведеного аналізу [7 с. 23].

Методом коефіцієнтів передбачається використання не абсолютних, а відносних показників. За допомогою цього методу оцінюються показники ліквідності, платоспроможності, рентабельності [7 с. 23].

Балансовий метод є порівнянням активної і пасивної частин балансу, зіставленням протилежних величин, які характеризують одне й те ж явище (наприклад, кредитні операції тощо) [7 с. 23].

Метод порівняння базується на зіставленні між собою значень аналогічних фінансових показників. Найпоширеніша форма цього методу — порівняння фактичних показників зі встановленими нормами функціонування банківського сектору і прогнозом. Практикується також порівняння з фактичними показниками кредитних операцій за минулі звітні періоди, наводяться очікувані показники на майбутнє. Порівнюються фінансові показники банківського сектору України з показниками банківських секторів інших країн [7 с. 23].

Метод групування полягає у відповідному групуванні різних статей балансу банку з метою виявлення даних, необхідних для проведення аналізу конкретного напрямку його діяльності. Наприклад, групування може здійснюватися за ступенем ліквідності, економічної сутності банківських операцій, рівнем доходності активів та вартості пасивів [7 с. 23].

Метод зіставлення базується на проведенні кредитних операцій в банківській діяльності, що використовуються під час аналізу, до порівняльного вигляду (наприклад, приведенні кількісного виразу всіх показників до єдиної валюти, враховуючи курс, що склався на ринку на конкретну дату) [7 с. 22].

Методом зіставлення передбачається зіставлення:

- планових і фактичних показників з метою виявлення ступеня виконання програми кредитування;
- фактичних показників результатів діяльності банківського сектору з нормативними показниками, встановленими банківським законодавством, нормативно-правовими актами Національного банку України;
- фактичних показників із показниками попередніх періодів для визначення тенденцій розвитку програм кредитування;
- показників діяльності вітчизняного банківського сектору з показниками інших банківських систем з метою визначення місця банківської системи України на міждержавному банківському ринку та його конкурентоспроможності;

- результатів досліджень розвитку різних елементів діяльності банківського сектору, що дає змогу дійти загального висновку стосовно якості його роботи (наприклад, зіставлення аналізу доходів та аналізу витрат);

- результатів діяльності банківського сектору (його прибутковості й рентабельності) до та після упровадження будь-яких нових технологій (такий аналіз дає змогу оцінювати окупність цих технологій);

- результатів діяльності боржників;

- показників ринкової вартості цінних паперів, майна тощо.

Отже, в першому розділі нами систематизовано та узагальнено саме кредитні операції як об'єкт бухгалтерського обліку та його елементи, визначено нами об'єкти та форми кредитування. Також відкрито нами законодавче та інструктивне регулювання обліку кредитних операцій та роль аналізу кредитних операцій у суб'єктів господарювання.

РОЗДІЛ II.

МЕТОДИКА ОБЛІКУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

2.1. Загально-економічна характеристика суб'єкта господарювання

Акціонерне Товариство «ОТП БАНК» – це один з найбільших вітчизняних банків, визнаний лідер фінансового сектора України. На українському ринку він представлений з 1998 року (тоді ще під назвою «Райффайзенбанк Україна»), має стійку репутацію соціально відповідальної, надійної і стабільної структури, що пропонує споживачам сервіси європейської якості.

На вітчизняному ринку успішно працює понад 25 років, має стійку репутацію соціально відповідальної, надійної та стабільної фінансової установи, що пропонує корпоративним і приватним клієнтам фінансові послуги європейської якості. За визнанням низки провідних видань, регулярно входить до трійки найстійкіших банківських установ України, має найвищий довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою від агентства Кредит-рейтинг навіть у період воєнного стану [4].

Рис. 2.1. Ключові моменти в історії банку

На сьогодні - АТ «ОТП БАНК» є ядром фінансової групи, до складу якої входять компанії групи ОТП в Україні: КУА «ОТП Капітал», «ОТП Лізинг», Відкритий пенсійний фонд «ОТП Пенсія» та Недержавний пенсійний фонд «ФріФлай» [4].

Стовідсотковий власник банку – угорський OTP Bank Plc. – найбільший банк серед фінансових установ Угорщини, лідер угорського банківського ринку з ринковою часткою майже 25% (Додаток Е). OTP Bank Plc., заснований у 1949 році в Угорщині під назвою Державний ощадний банк, розпочав свою діяльність у сфері кредитування та розміщення депозитів. У 1990 році Державний ощадний банк було реорганізовано у Публічне акціонерне товариство з акціонерним капіталом 23 млрд угорських форинтів та перейменовано на Національний ощадний і комерційний банк з брендовою назвою OTP Bank Plc. У 1995 році розпочався процес приватизації Національного ощадного і комерційного банку, внаслідок чого держава залишила лише одну привілейовану («золоту») акцію, яка пізніше була перетворена на звичайну акцію згідно з угорським законодавством у 1997 році. Після приватизації OTP Bank активно почав розширюватися за межами Угорщини. Були успішно здійснені придбання в країнах Центральної та Східної Європи: у 2001 році (дочірній банк в Словаччині - OTP Banka Slovensko); у 2003 році (банк в Болгарії - DSK Bank); у 2004 році (банк в Румунії - OTP Bank Romania); у 2005 році (банк в Хорватії - OTP banka Hrvatska); у 2006 році (дочірні банки в Сербії (OTP banka Srbija), Чорногорії (Crnogorska komercijalna banka) та Україні (АТ "ОТП Банк"); у 2006 році (придбання Райффайзенбанк Україна в Україні).

Діяльність АТ «ОТП Банк» має на меті надання повного кола банківських послуг в рамках банківської ліцензії, що надана НБУ, а також одержання прибутку в інтересах акціонерів банку. За КВЕД кодом основною діяльністю банку визначається: 64.19 Інші види грошового посередництва.

На підставі банківської ліцензії АТ «ОТП Банк» має право здійснювати банківську діяльність через надання банківських послуг, серед яких є такі послуги [Додаток Б]:

- залучення у вклади (депозити) коштів та банківських металів від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб;
- відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів, в т.ч. у банківських металах, та рахунків умовного зберігання (ескроу);
- розміщення залучених у вклади (депозити), в т.ч. на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик.

За наявності банківської ліцензії Банк має право без отримання письмового дозволу здійснювати такі операції та угоди:

- надання гарантій і поручительств та інших зобов'язань від третіх осіб, які передбачають їх виконання у грошовій формі;
- придбання права вимоги на виконання зобов'язань в грошовій формі за поставленні товари чи надані послуги, беручи на себе ризик виконання таких вимог та приймання платежів (факторинг);
- лізинг;
- послуги з відповідального зберігання та надання в оренду сейфів для зберігання цінностей та документів;
- випуск, купівлю, продаж і обслуговування чеків, векселів та інших оборотних платіжних інструментів;
- випуск банківських платіжних карток і здійснення операцій з використанням цих карток;
- надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських операцій [4].

Додатково, АТ "ОТП Банк" має право займатися такими видами діяльності як інвестування, емісія власних цінних паперів, здача в оренду

індивідуальних банківських сейфів, збір коштів та транспортування валютних цінностей, надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських та інших фінансових послуг, а також виконання ролі адміністратора під час емісії облігацій.

Банк надає як фізичним так і юридичним особам послуги з торгівлі валютними цінностями у готівковій формі та безготівковій формі з одночасним зарахуванням валютних цінностей на їхні рахунки відповідно до чинного законодавства України.

Органами управління АТ «ОТП Банк» є Загальні збори акціонерів, Наглядова Рада та Правління. Органами контролю банку є Ревізійна комісія та внутрішній аудит.

Загальні збори Акціонерів є вищим органом управління Банку, який може приймати рішення з будь-яких питань діяльності Банку, в межах чинного законодавства України. Банк зобов'язаний щороку скликати Загальні збори.

Наглядова рада є колегіальним органом, що здійснює захист прав вкладників, інших кредиторів та Акціонера Банку, і в межах компетенції, визначеної законодавством та Статутом, контролює та регулює діяльність Правління Банку.

Банк у своїй діяльності керується Законом України «Про банки і банківську діяльність», Законом України «Про акціонерні товариства», Законом України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», Законом України «Про депозитарну систему України», іншим чинним законодавством України та Статутом. Банк виконує вимоги нормативно-правових актів НБУ, користується єдиними правилами бухгалтерського обліку в банках на базі комплексної автоматизації та подає Національному банку України звітність та інформацію в установлених останнім формам і обсягах [Додаток Е].

Власний капітал банку складається з різних компонентів, включаючи внесок учасників, нерозподілений прибуток, резерви та інші складові. Зобов'язання банку включають депозити клієнтів, кредити, облігації, заборгованості перед постачальниками та інші зобов'язання.

Контроль за розміром власного капіталу є суттєвим для забезпечення надійності функціонування банку і покладається на органи, що відповідають за регулювання діяльності комерційних банків. Один із вимог, яку Національний банк України ставить перед комерційними банками, полягає у підвищенні рівня капіталізації. Це сприяє зміцненню фінансової стабільності та надійності української банківської системи в цілому.

Банки зобов'язані регулярно складати фінансові звіти, в яких вони повинні відображати свої активи, зобов'язання та власний капітал відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності, таких як МСФЗ. Звіти банків повинні бути перевірені незалежними аудиторськими компаніями та затверджені регуляторами, такими як Національний банк України.

Статутний капітал банку формується з акціонерного або приватного капіталу банку під час організації нового банку шляхом акумулювання внесків чи випуску і реалізації акцій. Розмір статутного капіталу АТ «ОТП Банк» становить 6 186 023 111,34 грн. Угорський ВАТ «ОТП Банк» є акціонером банку, якому належить 100% акцій.

На фінансовому ринку України згідно даних НБУ станом на 01.01.2022 р. є 6-м за розміром капіталу банком, яка веде свою діяльність в Україні (11,0 млрд грн (табл 1.2)); 9-м за обсягом зобов'язань (67,4 млрд грн) [1].

Таблиця 2.1

Капітал АТ «ОТП Банк» станом на 01.01.2022

Рахунок	Назва	Обороти дебету	Обороти кредиту	Сальдо
5000	Статутний капітал банку	0,00000	0,00000	6 186 023,11134
5010	Емісійні різниці	0,00000	0,00000	405 074,96890
5021	Резервні фонди	0,00000	0,00000	481 875,44134
5022	Інші фонди банку	0,00000	0,00000	441 494,48118
5030	Нерозподілені прибутки минулих років	0,00000	0,00000	743 133,24945

Рахунок	Назва	Обороти дебету	Обороти кредиту	Сальдо
5102	Результати переоцінки боргових фінансових активів, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	104 696,39797	76 038,83557	-12 298,88000
5102	Результати переоцінки боргових фінансових активів, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	0,00000	0,00000	68 327,10836
5106 (А)	Результати переоцінки інструментів капіталу, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	1 553,86935	1 640,75076	0,00000
5106 (П)	Результати переоцінки інструментів капіталу, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	0,00000	0,00000	1 640,70776
5999	Результат поточного року	0,00000	0,00000	2 745 110,72008
КАПІТАЛ усього	КАПІТАЛ усього	106 250,26732	77 679,58633	11 060 380,90841

**Створено на основі даних YouControl*

Облік капіталу ведеться на рахунках п'ятого класу плану рахунків «Капітал банку», який складається з трьох розділів: 50 «Статутний капітал та інші фонди банку»; 51 «Результати переоцінки»; 52 «Приписний капітал філії іноземного банку» [11], но наразі АТ «ОТП Банк» не використовує даний розділ.

Зобов'язання банку - це фінансові зобов'язання, які банк має перед своїми клієнтами та іншими контрагентами. До зобов'язань банку можуть належати вклади клієнтів, кредити, випущені облігації та інші види зобов'язань.

Облік зобов'язань в банку зазвичай здійснюється за допомогою бухгалтерських систем та програмного забезпечення. Банк повинен вести реєстр зобов'язань, який містить інформацію про кількість та розмір зобов'язань, строк погашення, процентну ставку та інші важливі

характеристики. Станом на 01.01.2022 на АТ «ОТП Банк» обліковуються зобов'язання в сумі 58 802 209 тис. грн, з яких найбільшу частку становлять кошти клієнтів, у тому числі кошти суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ (36 170 304 тис грн), а також фізичних осіб (20 696 910 тис грн).

2.2. Синтетичний та аналітичний облік кредитних операцій

Відповідно із Законом України «Про банки і банківську діяльність» кредитні операції – вид активних операцій банку, які пов'язані з наданням клієнтам залучених коштів у тимчасове користування (надання позик у готівковій або безготівковій формі та надання кредитів у формі врахування векселів, розміщення депозитів, операцій РЕПО, на фінансування будівництва житла, проведення факторингових операцій, фінансового лізингу тощо) або прийняттям зобов'язань про надання коштів у тимчасове користування (надання гарантій, поручительств, авалів тощо), а також операцій з купівлі та продажу цінних паперів за дорученням клієнтів і від свого імені (включаючи андеррайтинг), будь-яке продовження строку боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми [24].

Кредитні операції є виключно банківськими операціями, і вони передбачають розміщення залучених коштів від свого імені та на власний ризик. На вимогу Національного банку України, банки повинні дотримуватись основних принципів кредитування та контролювати рівень ризиків, пов'язаних з кредитними операціями.

Бухгалтерський облік кредитних операцій здійснюється відповідно до внутрішнього плану аналітичних рахунків, який містить детальну інформацію про кожну кредитну операцію та контрагента. Ця інформація розкривається за допомогою обов'язкових загальних та спеціальних параметрів. Усі рахунки, пов'язані з обліком кредитних активів банку, є активними. Суми наданих

кредитів відображаються за дебетом цих рахунків, а суми погашення заборгованості та простроченої заборгованості відображаються за кредитом.

План рахунків фінансових банківських установ — це систематизований перелік рахунків фінансового обліку, використовуваний для реєстрації господарських операцій. Він є складовою частиною національної системи бухгалтерського обліку, а отже, служить для відображення бухгалтерської інформації [10] (рис 2.1).

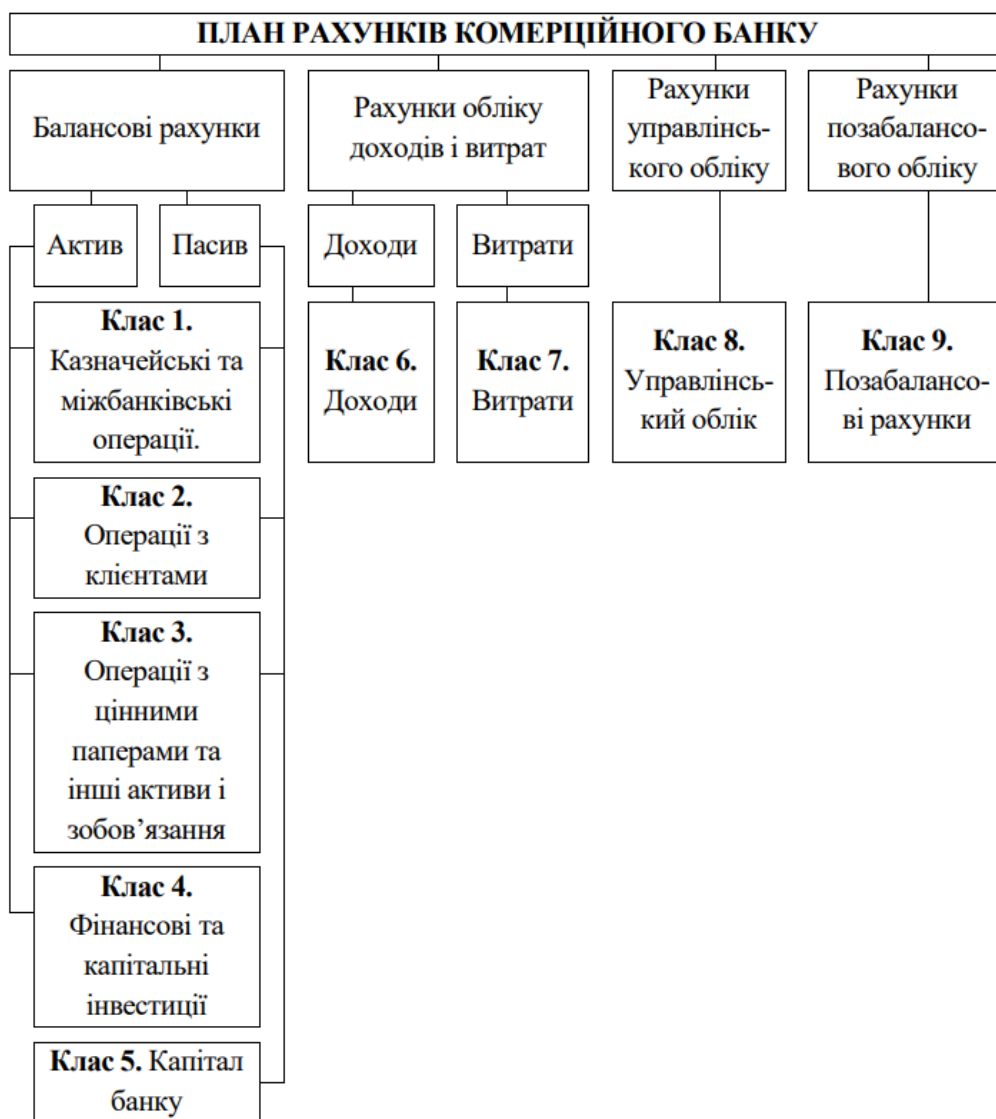

Рис. 2.2. План рахунків комерційного банку

План рахунків, розроблений відповідно до загальноновживаних у міжнародній практиці принципів та міжнародних стандартів бухгалтерського

обліку, є обов'язковим для використання всіма банківськими установами України. На рахунках відображаються операції, визначені чинним законодавством та нормативними актами Національного банку України. Облік доходів і витрат з метою оподаткування ведеться за окремими схемами, що рекомендуються НБУ та вибираються банками України самостійно згідно із Податковим кодексом України. Інформація, що відображається на рахунках бухгалтерського обліку, має бути докладною та зрозумілою для користувачів — керівництва банку, міжнародних фінансових організацій, контролюючих органів [10].

Для організації обліку наданих кредитів застосовуються як балансові так і позабалансові рахунки. Що стосується балансових: це рахунки 1, 2 та 6 класів Плану рахунків.

- 1 клас – «Казначейські та міжбанківські операції»;
- 2 клас – «Операції з клієнтами»;
- 6 клас – «Доходи» [9 с. 166]

На позабалансових рахунках 9 класу здійснюється облік – забезпечення за кредитом, – умовних зобов'язань з кредитування (на цих рахунках обліковується сума кредиту від дати підписання договору до дати видачі кредиту), – облік договорів кредиту, застави, страхових договорів [22].

Облік кредитних операцій можна розглянути відповідно до такої послідовності:

- відображення в бухгалтерському обліку кредитних операцій на дату укладення кредитного договору (дати операції);
- бухгалтерський облік наданих кредитів;
- погашення заборгованості за наданими кредитами.

Синтетичний облік кредитних операцій - це метод обліку, який передбачає узагальнене відображення фінансових результатів кредитних операцій без деталізації кожної операції окремо [22].

У звітах за синтетичним обліком відображається сумарна інформація про всі кредити, які були надані банком, а також всі операції, що були здійснені з ними. Зазвичай в таких звітах відображаються наступні показники:

- Загальний обсяг наданих кредитів.
- Загальний обсяг заборгованості.
- Сума відсотків, отриманих від кредитних операцій.
- Сума витрат, пов'язаних з наданням кредитів.
- Прибуток або збиток, отриманий від кредитних операцій.

Такий підхід до обліку фінансових результатів кредитних операцій є достатньо простим та швидким, що дозволяє банкам швидко отримувати інформацію про загальний фінансовий результат кредитного портфеля. Однак, він не дозволяє отримати детальну інформацію про кожну окрему операцію та виявляти можливі проблеми та недоліки в їхньому здійсненні.

Аналітичний облік кредитних операцій - це метод обліку, який передбачає детальний аналіз кожної кредитної операції окремо. Цей підхід дозволяє банкам отримати повну інформацію про кожну кредитну операцію та виявляти можливі проблеми та недоліки в їхньому здійсненні [22].

У звітах за аналітичним обліком відображається детальна інформація про кожну кредитну операцію, зокрема:

- Дата надання кредиту.
- Сума наданого кредиту.
- Умови погашення кредиту.
- Розмір відсоткової ставки.
- Ризики, пов'язані з кредитом.
- Інформація про платіжну дисципліну клієнта.

Такий підхід дозволяє банкам більш точно визначити фінансові результати кожної кредитної операції та виявляти можливі ризики та проблеми в їхньому здійсненні. Окрім того, цей підхід дозволяє банкам вести більш детальну статистику про свій кредитний портфель, що є корисним при прийнятті рішень про надання нових кредитів та розробці стратегій управління

ризиками. Однак, використання аналітичного обліку вимагає значно більшої зусилля від банку для збору та аналізу даних.

Оборотно-сальдова відомість - це документ або таблиця, що використовується в бухгалтерському обліку для відображення оборотів і сальдо на рахунку протягом певного періоду. Вона містить інформацію про дебетові (прибуткові) і кредитові (витратні) операції, які відбулися на рахунку, а також відображає розрахункове сальдо на кінець періоду. Оборотно-сальдова відомість дозволяє контролювати і аналізувати фінансові результати та стан рахунку, сприяє виявленню помилок та недоліків у бухгалтерському обліку. Оборотно-сальдові відомості використовуються для перевірки відповідності аналітичного обліку рахункам синтетичного обліку [.

В оборотно-сальдовій відомості комерційних банків відображаються обороти на певний період часу за усіма класами рахунків комерційних банків, які деталізовані на групи, розділи та синтетичні рахунки на яких виявлені обороти. Приклад оборотно сальдової відомості можемо побачити розглянувши витяг з оборотно-сальдової відомості АТ "ОТП БАНК" станом на 01.05.2023 року (табл. 2.2).

Відповідно до витягу з оборотно-сальдової відомості АТ "ОТП БАНК" станом на 01.05.2023 року варто зазначити, що банком були надані кредити, і за операціями репо суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю на загальну суму 52 614,14123 тис. грн.

Таблиця 2.2

**Витяг з оборотно-сальдової відомості щодо обліку кредитів
АТ "ОТП БАНК" станом на 01.05.2023 року (тис. грн) (Додаток А)**

Клас/ розділ/ група/ рахунок	Назва	Обороти						Сальдо		
		дебет			кредит			усього	національна валюта	іноземна валюта
		усього	національна валюта	іноземна валюта	усього	національна валюта	іноземна валюта			
201	Кредити, що надані за операціями репо суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю	52 614,14123	52 614,14123	0,00000	52 614,14123	52 614,14123	0,00000	0,00000	0,00000	0,00000
203	Вимоги, що придбані за операціями факторингу із суб'єктами господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю	176 207,96702	176 207,96702	0,00000	215 379,18826	215 379,18826	0,00000	151 885,68454	151 885,68454	0,00000
204	Придбані(створені) знецінені кредити суб'єктів господарювання, що обліковуються за амортизованою собівартістю	141 125,60901	141 125,30946	0,29955	140 712,65885	140 712,35931	0,29954	63 171,37616	63 171,37616	0,00000
206	Кредити в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю	10 300 159,77119	5 692 700,71123	4 607 459,05996	11 848 288,30501	7 014 687,59926	4 833 600,70575	20 574 554,04438	12 070 554,61118	8 503 999,43320
207	Фінансовий лізинг (оренда), що наданий суб'єктам господарювання, який обліковується за амортизованою собівартістю	106 987,53941	106 987,53941	0,00000	109 143,41353	109 143,41353	0,00000	149 569,29196	149 569,29196	0,00000
208	Іпотечні кредити, що надані суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю	1 931,11964	1 597,79175	333,32789	1 973,59151	1 597,79139	375,80012	18,98458	6,10439	12,88019
220	Кредити на поточні потреби, що надані фізичним особам, які обліковуються за амортизованою собівартістю	3 386 253,18001	3 384 753,96381	1 499,21620	3 514 317,95983	3 512 817,74215	1 500,21768	3 278 454,27236	3 277 039,15111	1 415,12125
223	Іпотечні кредити, що надані фізичним особам, які обліковуються за амортизованою собівартістю	267 817,56718	36 040,72121	231 776,84597	273 046,27165	40 203,31009	232 842,96156	185 395,62043	111 161,79960	74 233,82083
224	Придбані (створені) знецінені кредити фізичних осіб, які обліковуються за амортизованою собівартістю	173 107,21054	157 863,92982	15 243,28072	174 124,15244	158 946,82904	15 177,32340	49 481,90185	47 314,34233	2 167,55952

Таблиця 2.3

**Витяг з оборотно-сальдової відомості щодо обліку доходів по кредитним операціям
АТ "ОТП БАНК" станом на 01.05.2023 року (тис. грн) (Додаток А)**

Клас/ розділ/ група/ рахунок	Назва	Обороти						Сальдо		
		дебет			кредит			усього	національна валюта	іноземна валюта
		усього	національна валюта	іноземна валюта	усього	національна валюта	іноземна валюта			
602	Процентні доходи за кредитами, що надані суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю	30 863,76653	30 863,76653	0,00000	331 030,38459	331 030,38459	0,00000	1 211 486,28247	1 211 486,28247	0,00000
603	Процентні доходи за придбаними (створеними) знеціненими кредитами, що надані суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю	1 357,74257	1 357,74257	0,00000	2 417,14154	2 417,14154	0,00000	4 221,03371	4 221,03371	0,00000
605	Процентні доходи за кредитами, що надані фізичним особам, які обліковуються за амортизованою собівартістю	41 959,83647	41 959,83647	0,00000	145 583,90511	145 583,90511	0,00000	441 705,72611	441 705,72611	0,00000
606	Процентні доходи за придбаними (створеними) знеціненими кредитами, що надані фізичним особам, які обліковуються за амортизованою собівартістю	6 132,82166	6 132,82166	0,00000	2 313,50767	2 313,50767	0,00000	1 531,76924	1 531,76924	0,00000

Відповідно до табл. 2.2. варто зазначити, що наявні вимоги, придбані за операціями факторингу із суб'єктами господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю складають по АТ "ОТП БАНК" суму 151 885,68454 тис. грн. Банком були придбані знецінені кредити суб'єктів господарювання, що обліковуються за амортизованою собівартістю на суму 141 125,60901 тис. грн. АТ "ОТП БАНК" надав кредити в поточну діяльність, суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю на суму 10 300 159,77119 тис. грн., при цьому погашеними були кредити на загальну суму 11 848 288,30501 тис. грн. Іпотечні кредити, що надані суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю склали 1 931,11964 тис.грн., кредити на поточні потреби, що надані фізичним особам, які обліковуються за амортизованою собівартістю 3 386 253,18001 тис. грн., іпотечні кредити, що надані фізичним особам, які обліковуються за амортизованою собівартістю склали 267 817,56718 тис. грн., придбані (створені) знецінені кредити фізичних осіб, які обліковуються за амортизованою собівартістю склали 173 107,21054 тис. грн. На кінець періоду спостерігається значне погашення кредитів, що є позитивним для Банку.

2.3. Документування операцій з кредитами та відображення у фінансовій звітності

Документування операцій з кредитами є важливою складовою фінансового обліку та контролю в банківській сфері. Воно включає створення та збереження необхідних документів, які підтверджують здійснення кредитних операцій. Одним із найважливіших таких документів виступає кредитний договір.

Кредитний договір є юридичною угодою між банком (кредитором) і клієнтом (позичальником), в якій визначаються умови надання кредиту. Це документ, який встановлює права, обов'язки і відповідальність кожної зі сторін.

Кредитний договір містить такі основні складові [Додаток З]:

1. Сума кредиту: Визначається сума, яку банк надає клієнту у позику. Це може бути фіксована сума або максимальний ліміт, який клієнт може використовувати поетапно.

2. Відсоткова ставка: Встановлюється процентна ставка, за якою клієнт зобов'язаний сплачувати відсотки за користування кредитом. Вона може бути фіксованою або залежати від плаваючого рівня (наприклад, прив'язана до базової процентної ставки).

3. Термін кредиту: Вказується строк, протягом якого клієнт має зобов'язання повернути кредит. Це може бути кілька місяців, років або навіть десятиліть, залежно від типу кредиту та угоди.

4. Графік погашення: Визначається порядок і розмір регулярних платежів, які клієнт повинен вносити для погашення кредиту. Це може бути рівномірна або змінна сума, а також можуть встановлюватися дати платежів. В ній вказуються також платежі за супровідні послуги, процентні ставки, загальна вартість кредиту, тощо [Додаток І].

5. Забезпечення: Вказується будь-який вид забезпечення, який клієнт повинен надати для гарантії повернення кредиту. Це може бути рухоме або нерухоме майно, поручительство третьої особи або інші форми гарантій.

6. Інші умови: В договорі можуть бути включені інші додаткові умови, такі як штрафні санкції за прострочену сплату, можливість додаткових платежів або досрочного погашення, умови перекредитування тощо.

У банківській сфері існує декілька видів кредитів, які надаються клієнтам залежно від їхніх потреб та умов. Найчастіше використовуються фізичними та юридичними особами потребителськi та іпотечні види кредитування.

Потребителськi кредити – це кредити, які надаються клієнтам для покупки товарів і послуг, покращення житлових умов, погашення інших

зобов'язань або вирішення особистих фінансових потреб. Такі кредити можуть бути надані у формі кредитних карток, кредитних ліній, іпотеки або автокредитів.

Банком АТ «ОТП Банк» визначені наступні інформації щодо кредитів на товари і послуги [Додаток Л]:

- Цільовою групою клієнтів визначені фізичні особи - громадяни та резиденти України, які мають стабільну трудову діяльність та дохід, достатній для погашення суми кредиту і процентів за ним. Вік Позичальника від 23 року (на момент підписання Кредитного договору) до 55 років (включно на момент закінчення дії Кредитного договору) [Додаток Л];
- Метою отримання кредиту визначені споживчі цілі (купівля товарів та послуг);
- Сума/ліміт кредиту становить від 300 грн до 50 000 грн;
- Строк кредитування становить від 3 до 6 місяців;
- Реальна річна процентна ставка, відсотки річних - від 0,01% до 8,24%;
- Власний платіж клієнта, відсотки від суми кредиту - від 0% до 80 % від вартості товару;
- Використовується фіксована процентна ставка – це є незмінною протягом усього строку дії кредитного договору, крім випадків порушення позичальником умов кредитного договору. Для розрахунку використовується фактична кількість днів у календарному місяці та у календарному році.

Іпотечні кредити – це кредити, які надаються для придбання нерухомості, такої як житлові будинки або комерційна власність. Іпотечні кредити зазвичай мають довгий термін погашення та нерухомість служить як застава для кредиту.

Банком АТ «ОТП Банк» визначені наступні інформації щодо кредитів на нерухомість [Додаток К]:

- Метою отримання кредиту є придбання житлової нерухомості на вторинному ринку, а саме: квартир, приватних будинків разом із земельними ділянками.
- Цільовою групою клієнтів визначені фізичні особи - громадяни та резиденти України, які мають стабільну трудову діяльність та дохід, достатній для погашення суми кредиту і процентів за ним. Фізична особа віком від 25 до 55 років. Максимальний вік фізичної особи на дату останнього платежу за кредитом, відповідно до графіку платежів, повинен бути не більше 60 років. Фізична особа має бути працевлаштована/ зареєстрована як ФОП [Додаток К];
- Сума/ліміт кредиту - від 300 000 грн до 3 000 000 грн;
- Строк кредитування - від 12 до 180 місяців;
- Процентна ставка, відсотки річних - Перші 3 роки кредитування – 13,49% (фіксована) з 4-го року кредитування встановлюється UIRD (12m) + 4% (змінювана);
- Реальна річна процентна ставка, відсотки річних - 15,35% – 32,01%;
- Умови розрахунку: при сумі кредиту 3 000 000,00 грн., власному платежі 30% і терміні кредитування 180 міс. та при сумі кредиту 300 000,00 грн., власному платежі 30% і терміні кредитування 12 міс [Додаток К].

Кредитні договори є важливими правовими документами, які регулюють відносини між банком і клієнтом щодо надання фінансових ресурсів. Вони забезпечують чіткість і прозорість умов кредитування та дозволяють обидвім сторонам захистити свої права і інтереси.

Документування операцій з кредитами та їх відображення у фінансовій звітності має велике значення для банків та інших фінансових установ. Цей процес допомагає забезпечити точність, надійність та відповідність звітності

вимогам регуляторних органів і стандартам бухгалтерського обліку. Основні кроки у документуванні операцій з кредитами та їх відображенні у фінансовій звітності включають наступні етапи:

1. Збір та реєстрація інформації: Банк повинен збирати всю необхідну інформацію про кредитні операції, включаючи договори про кредит, документи, що підтверджують платежі, інформацію про клієнтів тощо. Ця інформація повинна бути належним чином реєструватись та зберігатись.
2. Класифікація кредитів: Банк повинен класифікувати кредити залежно від їхнього типу, строку погашення, ризиковості та інших факторів. Це допоможе відобразити кредити відповідно до внутрішніх та зовнішніх вимог.
3. Визначення резервування: Банк повинен визначити резерви для покриття можливих збитків внаслідок некредитоспроможності або неплатоспроможності клієнтів. Це може включати утворення резервних фондів або урахування витрат на покриття можливих збитків.
4. Відображення у фінансовій звітності: Операції з кредитами повинні бути відображені у фінансовій звітності банку відповідно до бухгалтерських стандартів (наприклад, МСФЗ або національних стандартів). Зазвичай це включає відображення активів, зобов'язань, доходів та витрат, пов'язаних з кредитними операціями.
5. Аудит та перевірка: Фінансова звітність, включаючи відображення кредитних операцій, повинна піддаватись аудиту та перевірці для забезпечення її точності та достовірності.

В результаті здійснення банківських операцій банк отримує доходи, які втілюють в собі збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, що призводить до збільшення власного капіталу.

Доходи і витрати визнаються за таких умов:

- а) визнання реальної заборгованості за активами та зобов'язаннями банку;
- б) фінансовий результат операції, пов'язаної з наданням послуг, може

бути точно визначений.

Ведення обліку доходів і витрат банків регламентується «Правилами бухгалтерського обліку доходів та витрат банків України», затвердженими постановою Правління НБУ від 18 червня 2003 р. № 255.

Розглянувши звіт банку про фінансовий результат АТ «ОТП Банк» можемо побачити, що воно складається із: процентних доходів, комісійних доходів та інших операційних доходів, а також із процентних, адміністративних та інших операційних витрат.

В звіті можемо побачити, доходи становили 6 611 751 тис грн, в той же час витрати 3 261 021 тис грн, отож банк завершив 2021 рік з прибутковістю 3 350 730 тис грн, що після оподаткування становило 2 745 111 тис грн чистого прибутку.

Фінансова звітність банків складається зі:

- Звіту про фінансовий стан (Балансу);
- Звіту про прибутки і збитки та інший сукупний дохід;
- Звіту про зміни у власному капіталі (Звіту про власний капітал);
- Звіту про рух грошових коштів та приміток.

Фінансова звітність є важливим інструментом для оцінки фінансової стійкості та діяльності банку. Вона дозволяє регуляторам, клієнтам та іншим зацікавленим сторонам отримати інформацію про банк та прийняти обґрунтовані рішення щодо співпраці з ним. Крім того, фінансова звітність банку допомагає банку самому відстежувативність своєї діяльності, контролювати свої ризики та приймати обґрунтовані рішення щодо подальшого розвитку.

Окрім того, фінансова звітність банку повинна відповідати вимогам міжнародних та національних стандартів, таких як МСФЗ, що гарантує її порівнянність з фінансовою звітністю інших банків та її зрозумілість для клієнтів та регуляторів.

У 2021 році відповідно до Закону про фінансову звітність Банком вперше подано фінансову звітність на основі таксономії за міжнародними стандартами

в єдиному електронному форматі за попередні звітні періоди. Єдиний електронний формат для банків України визначено Національним банком України [Додаток Ж].

У зв'язку із таким поданням Банком переглянуто формат подання інформації у цій фінансовій звітності та, відповідно, внесено зміни у порівняльні дані для приведення їх у відповідність до єдиного електронного формату подання даних. Додатково, Банк змінив назви певних статей звіту про фінансовий стан, звіту про прибуток або збиток, звіту про інший сукупний дохід та звіт про рух грошових коштів без зміни суті залишків.

Крім того, Банк переглянув підхід та вніс певні рекласифікації у порівняльну інформацію, для відповідності презентації 2021 року, за такими статтями звіту про прибуток або збиток: процентні витрати, комісійні витрати, чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток, інші адміністративні та операційні витрати.

2.4. Напрями удосконалення обліку кредитних операцій суб'єктів господарювання

Кредит відіграє важливу роль у розвитку сучасної національної ринкової економіки, фінансуючи різні галузі виробництва та суб'єктів господарювання. Банківська система має ключове значення в цьому процесі, оскільки великий обсяг грошових розрахунків і платежів здійснюється через банки. Банки залучають тимчасово вільні грошові кошти, заощадження та доходи фізичних і юридичних осіб та перетворюють їх у активний капітал для активної діяльності.

Здатність банківської системи до ефективного розподілення фінансового капіталу між галузями економіки та окремими позичальниками є необхідною умовою економічного зростання країни. На прибуток банку значною мірою впливає ефективність його кредитної діяльності, на яку, в свою чергу, суттєвий

вплив має якість облікової інформації. Отже, достовірна, зрозуміла та доступна фінансова звітність комерційного банку дозволяє отримати значний обсяг інформації про якісні та кількісні характеристики діяльності банківських установ [12].

У обліку кредитних операцій виникають основні проблеми, пов'язані з частою зміною положень про банківський облік у чинному законодавстві. Це призводить до виникнення помилок у системі обліку банків. В Україні в останні роки значно зросла кількість проблемних та ризикованих кредитів. Банкам ускладнюється ведення обліку суми боргу за такими кредитами через вживані заходи щодо реструктуризації кредитних боргів. Виникають проблеми в обліку кредитних операцій, пов'язані з первісним визнанням кредитів за справедливою вартістю та необхідністю визнання "прибутку/збитку першого дня" при наданні кредитів за не ринковою ставкою. Важливою особливістю сучасних проблем банківської системи є значний вплив недостатньої ліквідності, яка виникає внаслідок розривів між термінами повернення пасивів (депозитів юридичних та фізичних осіб) та термінами отримання платежів за строковими кредитами. Банки можуть надавати пролонгацію кредиту під час кредитування, але відображення такої операції в обліку викликає ряд методологічних проблем, які мають незворотний вплив на подальший облік і відображення в звітності для управлінського прийняття рішення.

Найбільшою проблемою банківського обліку те, що питома вага пролонгованих кредитів у загальному обсязі економічних операцій суттєво зростає, а в бухгалтерському обліку такий стан активів не знаходить відображення, оскільки операції з продовження строку дії (пролонгації) кредитних договорів відображаються у бухгалтерському обліку за такими ж відповідними рахунками, як і з обліку короткострокової або довгострокової заборгованості. Тобто у обліку пролонговані кредити відображаються як строкові, тим самим збільшений потенційний ризик неповернення кредитів прихований від користувачів, які бажають проаналізувати звітність банку і отримати інформацію про його кредитний ризик [9].

Заради зниження ризику валютних коливань, пов'язаних з неповерненням кредитів, наданих в іноземній валюті, комерційним банкам може бути корисним формування резервів в тій самій валюті, як і позика. Ці дії спростять процедури обліку кредитних операцій, забезпечать об'єктивну оцінку та стабільність нормативно-правової бази щодо обліку кредитів.

З метою вирішення сучасних викликів у галузі обліку кредитних операцій, банки повинні розробити власні стратегії для встановлення ринкової і справедливої вартості таких операцій та закріпити їх у своїй обліковій політиці.

Для стандартизації вимог до облікової інформації та процесу обліку на міжбанківському рівні вимагати затвердити загальні підходи щодо кредитування клієнтів в іноземній валюті та обґрунтованість відсотків за кредитами на рівні державного законодавства. Такі дії призведуть до спрощення облікових процедур за кредитними операціями, об'єктивної оцінки та стабільності нормативно-правової бази щодо обліку кредитних операцій [25].

Відповідно до сьогоденної ситуації щодо стану ліквідності більшої частини українських банків, суспільство для відновлення довіри до банківських установ повинне вимагати набагато більшого обсягу інформації про їх діяльність. Цього можна досягти завдяки удосконаленню методики обліку кредитних операцій як банків, так і інших суб'єктів господарювання [25].

Отже, вдосконалення системи обліку кредитних операцій сприятиме більш повному відображенню інформації про кредитний портфель банку в його звітності. Ця інформація буде корисною для зовнішніх та внутрішніх користувачів для аналізу діяльності банку. Зважаючи на ситуацію з ліквідністю багатьох банків в Україні, є потреба у більш детальному та достовірному розкритті інформації про стан кредитного портфеля, що є важливим для відновлення довіри клієнтів до банківських установ.

РОДІЛ ІІІ.
МЕТОДИКА АНАЛІЗУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ

3.1. Аналіз динаміки та структури кредитних операцій суб'єктів господарювання

Аналіз динаміки та структури кредитних операцій є важливим етапом у вивченні кредитного портфелю та оцінці його стану та ефективності. Цей аналіз дозволяє виявити зміни у обсягах кредитних операцій та їх складі, що дає можливість зрозуміти тенденції розвитку кредитного портфелю та виявити потенційні ризики та можливості.

Для аналізу динаміки кредитних операцій використовуються наступні кроки:

1. Збір даних: Зібрання відповідних даних про кредитні операції протягом певного періоду часу. Ці дані можуть включати обсяги кредитів, відсоткові ставки, строк позики, типи позик тощо.
2. Аналіз змін: Виконання порівняльного аналізу, щоб виявити зміни в обсягах кредитів, структурі позик, розподілі за галузями або типами позик протягом періоду часу. Це може включати розрахунок змін у відсотках або абсолютних значеннях.
3. Виявлення тенденцій: Визначення основних тенденцій у динаміці кредитних операцій. Наприклад, зростання або зниження обсягів кредитів, зміна співвідношення між різними типами позик або зміна популярності певних галузей для кредитування.
4. Виявлення відхилень: Виявлення відхилень від очікуваних показників або попередніх періодів. Це допомагає виявити потенційні проблеми, такі як зростання ризиків погашення позик або зміна складу позик, які можуть потребувати уваги та корективів.

5. Висновки та рекомендації: Формулювання висновків та рекомендацій на підставі проведеного аналізу. Це може включати пропозиції щодо покращення структури кредитного портфелю, зменшення ризиків або виявлення нових можливостей для кредитування.

Перш ніж углибнутись в аналізі фінансових показників діяльності банку слід відмітити деякі фактори які вплинули на діяльність самого банку в 2021 році.

Починаючи з 2016 року, українська економіка демонструвала ознаки стабілізації після років політичної та економічної напруги. У 2021 році українська економіка зросла на приблизно 3.2% реального ВВП незважаючи на спалах коронавірусної хвороби COVID-19 та відповідних державних обмежувальних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню COVID-19 (2020: скорочення реального ВВП у розмірі близько 4.4%), та втримала помірний рівень інфляції у розмірі 10.0% (2020: 5.0%) разом з незначною зміною валютного курсу гривні протягом 2020 і 2021 років.

Для нівелювання впливу проінфляційних ризиків, поліпшення інфляційних очікувань і забезпечення стійкого зниження інфляції до цілі 5%, в грудні 2021 року НБУ України ухвалив рішення підвищити облікову ставку до 9% річних.

Рівень макроекономічної невизначеності в Україні у 2021 році продовжував залишатися високим у силу існування значної суми державного боргу, яка підлягає погашенню у 2022 році, що вимагає мобілізації суттєвого внутрішнього та зовнішнього фінансування в умовах, коли на ринках країн, які розвиваються, виникає все більше проблем із джерелами фінансування.

Для збалансованого розвитку банківського сектору, зменшення «доларизації» балансів банків та очищення балансів банків від непрофільних активів Національний банк України в 2021 році завершив процес запровадження таких заходів: • збільшення коефіцієнта кредитного ризику до рівня 150% для споживчих кредитів для розрахунку достатності (адекватності) капіталу банків; • для ОВДП, деномінованих в іноземній валюті, придбаних

після 31 березня 2021 року – збільшення коефіцієнта кредитного ризику до рівня 100% для розрахунку достатності (адекватності) капіталу банків; • коефіцієнти вирахування з основного капіталу основних засобів, які банк не використовує в своїй діяльності та які перебувають протягом певного періоду часу на балансі банку.

Роботу з очищення балансів банків від проблемних кредитів було продовжено 2021 року, що, в комбінації зі значним зростанням портфелів неproblemних кредитів, забезпечило рекордне в річному вимірі скорочення частки проблемної заборгованості до близько 30% кредитного портфеля банків України.

Незважаючи на всі ці фактори АТ «ОТП Банк» досяг росту в фінансових показниках. Розглядаючи дані банку по YouControl бачимо, що завдяки збільшенню довіри до ОТП Банку, привабливості депозитних продуктів та програм лояльності у 2021 році кошти юридичних та фізичних осіб зросли на 19,3% і сягнули рекордного рівня – 57,0 млрд грн. (Рис 3.1)

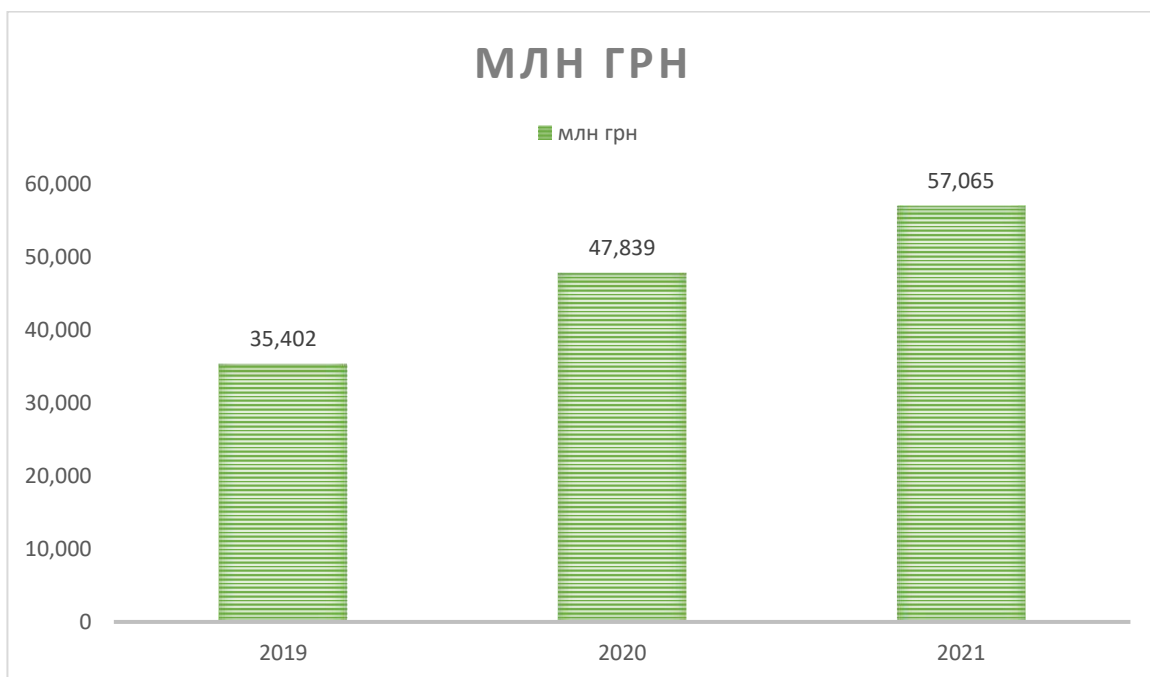

Рис 3.1. Кошти клієнтів порівняно з попередніми роками

Стратегією банку передбачено подальше диверсифіковане зростання кредитних портфелів по усіх бізнес-напрямах на продуктах. Закріплення на

ринку іпотечного кредитування та подальше розширення інвестиційного кредитування юридичних осіб дасть можливість сформувати довгострокові відносини з клієнтами і забезпечити подальше зростання активів та прибутку банку.

У роздрібному кредитуванні фокус залишатиметься на кредитах готівкою та кредитних картках. Стратегічною метою банку є постійне вдосконалення внутрішніх процесів і покращення клієнтського досвіду користування його продуктами та сервісами.

Згідно даних банку станом на 01.05.2023 року загальна сума виданих кредитів фізичним особам та суб'єктам господарювання становить 34,14 млрд. гривень – це значно менше від результатів попереднього року, через воєнний стан та інші негативні економічні події. Розподіл виданих кредитів розглянемо на рисунку 3.2.

Рис. 3.2. Розподіл виданих кредитів клієнтам АТ «ОТП Банк» станом на 01.05.2023 р.

[сформовано за даними з Додатку В]

По діаграмі бачимо що кредити фізичних осіб займають меншу частку від суми виданих кредитів.

Станом на 01.05.2023 р. сума кредитів фізичних осіб становить 6 501 130, 75 тис. грн, детальний розпис якого наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Кредити фізичних осіб станом на 01.05.2023 р.

Фізичні особи				
Національна валюта				
<i>стадія 1</i>	<i>стадія 2</i>	<i>стадія 3</i>	<i>придбані (створені) знецінені кредити</i>	<i>сума кредитів</i>
2175960,22	1546800,56	2176751,53	197709,93	6097222,24
Іноземна валюта				
<i>стадія 1</i>	<i>стадія 2</i>	<i>стадія 3</i>	<i>придбані (створені) знецінені кредити</i>	<i>сума кредитів</i>
622,00	89120,90	302230,19	11935,40	403908,52
Усього				
<i>стадія 1</i>	<i>стадія 2</i>	<i>стадія 3</i>	<i>придбані (створені) знецінені кредити</i>	<i>сума кредитів</i>
2176582,243	1635921,459	2478981,719	209645,329	6501130,75

[сформовано за даними з Додатку В]

Серед кредитів наданих фізичним особам в більшості виступають кредити в національній валюті, сума яких становить 6 097 222, 24 тис. гривень.

Станом на 01.05.2023 р. сума кредитів виданих суб'єктам господарювання становить 27 639 782, 03 тис. грн (81 % від загальної суми виданих кредитів), детальний розпис якого наведено в таблиці 3.2.

Кредити суб'єктів господарювання станом на 01.05.2023 р.

Національна валюта				
<i>стадія 1</i>	<i>стадія 2</i>	<i>стадія 3</i>	<i>придбані (створені) знецінені кредити</i>	<i>сума кредитів</i>
9110870,131	4369392,15	1859728,41	128311,52	15468302,23
Іноземна валюта				
<i>стадія 1</i>	<i>стадія 2</i>	<i>стадія 3</i>	<i>придбані (створені) знецінені кредити</i>	<i>сума кредитів</i>
4010756,77	4955005,86	3205717,168	-	12171479,80
Усього				
<i>стадія 1</i>	<i>стадія 2</i>	<i>стадія 3</i>	<i>придбані (створені) знецінені кредити</i>	<i>сума кредитів</i>
13121626,90	9324398,02	5065445,58	128311,53	27639782,03

[сформовано за даними з Додатку В]

З таблиці ми бачимо, що співвідношення між кредитами наданими суб'єктам господарювання в національній та іноземній валюті набагато більше збалансовано в порівнянні з фізичними особами. Це можна пояснити тим, що суб'єкти господарювання мають більшу потребу в іноземній валюті для різних видів інвестиційної діяльності, для розрахунків з іноземними постачальниками, для експортної чи імпоротної діяльності, тощо.

3.2. Оцінка ефективності кредитних операцій суб'єктів господарювання

Оцінка ефективності кредитних операцій є важливим аспектом для банків та інших фінансових установ. Цей процес допомагає визначити, наскільки успішно були здійснені кредитні операції та як вони сприяли досягненню фінансових цілей. Оцінка ефективності кредитних операцій допомагає банкам приймати обґрунтовані рішення щодо управління кредитним портфелем, покращувати фінансові результати та забезпечувати стійкість та довіру від клієнтів та інвесторів.

При аналізі ефективності кредитних операцій АТ «ОТП Банк» можемо використовувати дані наведені у звітності банку за 2021 рік. На основі цих даних можемо виявити, що у 2021 році активи ОТП Банку продовжили суттєво зростати й досягли рівня 69,8 млрд грн, що на 18,5% більше, ніж на початку року та на 7,6 млрд грн більше, ніж було передбачено планом на 2021 рік (Рис 3.2). Рентабельність активів покращилась до рівня 4,26% у річному виразі. Суттєво на підвищення рівня прибутковості вплинули зростання чистого процентного доходу в результаті приросту кредитних портфелів як юридичних, так і фізичних осіб. Витрати на формування резервів були меншими, ніж у 2020-му році, що також позитивно вплинуло на фінансовий результат Банку. Банк продовжив покращувати якість кредитного портфеля та продовжив виважену політику управління кредитними ризиками.

Рис. 3.3. Активи та рентабельність

[сформовано за даними з Додатку Є]

Кредитний портфель є однією з основних складових банківської діяльності, оскільки банки отримують значну частину свого доходу від процентних виплат за кредити. Кредитний портфель складається з кредитів, які банк надав своїм клієнтам.

Роль кредитного портфелю в діяльності банківських установ полягає в наступному:

- **Забезпечення доходу:** більшість банків одержують більшість свого доходу від процентів за кредитами, які вони надають своїм клієнтам. Отже, кредитний портфель є основним джерелом доходу банку.
- **Ризикове управління:** банки повинні бути обережні при видачі кредитів, оскільки це пов'язано зі значними ризиками. Кредитний портфель допомагає банкам визначити рівень ризику щодо видачі кредитів та встановити ефективні процедури управління ризиками.
- **Фінансування позик:** кредитний портфель дозволяє банкам фінансувати позики своїм клієнтам, забезпечуючи при цьому високий рівень ліквідності.
- **Підтримка економіки:** банки, надаючи кредити, сприяють розвитку різних галузей економіки. Кредитний портфель є засобом залучення капіталу до галузей економіки, що сприяє збільшенню виробництва та розвитку бізнесу.

Протягом 2021 року працюючий кредитний портфель збільшився на 48,7% і досяг 41,1 млрд грн. Таке зростання було зумовлено збільшенням кредитного портфеля юридичних осіб у національній валюті внаслідок суттєвого збільшення продажів у сегменті великого корпоративного бізнесу, зменшення відсоткових ставок та участі у програмі фінансування у сегменті малого та середнього бізнесу.

Рентабельність активів (ROA) є одним з ключових фінансових показників, що відображає ефективність використання активів компанією для отримання прибутку. ROA вказує на те, який прибуток компанія здатна заробляти на кожен грошову одиницю вкладених у неї активів.

Наприклад, якщо компанія заробила чистий прибуток в розмірі 100 000 грн, а середній актив становить 1 млн грн, то ROA складає 10% $((100\,000 / 1\,000\,000) \times 100\%)$. ROA є важливим показником оцінки ефективності використання активів компанією. Висока рентабельність активів вказує на те, що компанія ефективно використовує свої активи для генерації прибутку, тоді як низький показник може свідчити про неефективне використання активів або проблеми з прибутковістю. Порівняно з минулим роком рентабельність активів покращилась з 3,34 % до рівня 4,26 % у річному виразі незважаючи на факт що і активів стало більше на 10,9 млрд грн (Рис 3.2). Це свідчить про те, що банк був спроможний набагато ефективніше використати свої активи для отримання прибутку. Суттєво на підвищення рівня прибутковості вплинули зростання чистого процентного доходу в результаті приросту кредитних портфелів як юридичних, так і фізичних осіб (Рис 3.3).

Рис 3.3. Чистий комісійний дохід від 2019 по 2021

**сформовано за даними YouControl*

З діаграми можемо побачити, що рівень доходів майже на парі з доходами 2019 року, це свідчить про те що збільшення кредитного портфелю різко підвищив комісійні доходи.

Після дослідження показників на АТ «ОТП Банк» ми провели аналіз діяльності після чого зробити висновок, що банк дійсно можна долучити до найстійкіших банків України. По рекомендаціях, які надали б банку можемо надати нижче зазначені:

1. Оптимізуйте процеси: Проведіть аудит всіх процесів в банку, зокрема управління ризиками, кредитування та операційних процесів. Знайдіть можливості для оптимізації та автоматизації процесів, щоб зменшити витрати та покращити ефективність.
2. Розширюйте асортимент продуктів та послуг: Розробляйте та впроваджуйте нові продукти та послуги, щоб збільшити прибуток та залучити нових клієнтів.
3. Збільшуйте автоматизацію: Використовуйте автоматизацію та роботизацію процесів, де це можливо, щоб знизити витрати та забезпечити більш ефективну роботу банку.
4. Розвивайте технології: Використовуйте нові технології, такі як штучний інтелект, машинне навчання та блокчейн, щоб забезпечити більш точний та ефективний аналіз даних та знизити ризики.
5. Підвищуйте кваліфікацію персоналу: Забезпечте навчання та підвищення кваліфікації персоналу, щоб вони могли забезпечувати високу якість обслуговування клієнтів та ефективну роботу банку в цілому.

ВИСНОВКИ

Після проведення дослідження за темою “Бухгалтерський облік та аналіз кредитних операцій у суб’єктів господарювання” можемо зробити нижче наведені висновки:

1. Кредитні операції є невід’ємною частиною фінансової діяльності більшості підприємств. Застосування кредиту дозволяє залучити додаткові фінансові ресурси для реалізації різноманітних проектів та розвитку бізнесу.

2. З позиції організації бухгалтерського обліку на підприємстві під кредитом розуміють зобов’язання підприємства, тобто заборгованість, що виникла в результаті минулих подій, погашення якої в майбутньому призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

3. Аналіз кредитних операцій виступає як важлива складова фінансового управління суб’єктів господарювання. Він сприяє оцінці ефективності використання кредитних ресурсів, виявленню ризиків, пов’язаних з їх отриманням та використанням, а також допомагає приймати обґрунтовані рішення щодо залучення кредитів у майбутньому.

4. Операції за отриманими кредитами в обліку повинні регулюватися обов’язково нормативно-законодавчими документами, а також внутрішніми організаційними регламентованими документами банку.

5. Об’єктом дослідження було вибрано АТ «ОТП Банк». Діяльність АТ «ОТП Банк» має на меті надання повного кола банківських послуг в рамках банківської ліцензії, що надана НБУ, а також одержання прибутку в інтересах акціонерів банку.

6. Кредитний портфель є однією з основних складових банківської діяльності, оскільки банки отримують значну частину свого доходу від процентних виплат за кредити. Кредитний портфель складається з кредитів, які банк надав своїм клієнтам.

7. Було проведено нами аналіз динаміки та структури кредитних операцій та оцінка ефективності кредитних операцій на АТ «ОТП Банк».

Незважаючи на фактори, що вплинули на діяльність банку протягом 2021 р., яку ми розглядали протягом дослідження, АТ «ОТП Банк» досяг росту в фінансових показниках.

KÖVETKEZTETÉSEK

A hitelműveletek számvitele és elemzése gazdasági entitásoknál témában végzett tanulmány elvégzése után a következő következtetéseket vonhatjuk le:

1. A hitelműveletek a legtöbb vállalkozás pénzügyi tevékenységének szerves részét képezik. A kölcsön felhasználása lehetővé teszi, hogy további pénzügyi forrásokat vonzzon különféle projektek megvalósításához és üzletfejlesztéshez.

2. A vállalkozásnál a számvitel szervezése szempontjából hitelen a vállalkozás kötelezettségeit értjük, vagyis a múltbeli események következtében keletkezett tartozást, amelynek a jövőbeni visszafizetése a gazdálkodó szervezet kötelezettségeinek csökkenéséhez vezet. a vállalkozás erőforrásai, amelyek gazdasági hasznot testesítenek meg.

3. A hiteltranzakciók elemzése a gazdasági társaságok pénzügyi irányításának fontos eleme. Hozzájárul a hitelforrások felhasználásának hatékonyságának felméréséhez, a megszerzésükhöz és felhasználásukhoz kapcsolódó kockázatok azonosításához, valamint segít a megalapozott döntések meghozatalában a jövőbeni hitelfelvétellel kapcsolatban.

4. A felvett hitelekkel kapcsolatos ügyleteket a számvitelben szabályozási és jogszabályi dokumentumoknak kell szabályozniuk (PSBO 11 "Kötelezettségvállalások", PSBO 16 "Kiadások", PSBO 31 "Pénzügyi kiadások", PSBO 21 "Az árfolyam változásának hatása"), és mint pl. valamint belső szervezeti szabályzat, amelyet a vállalkozásnál a könyvelő dolgoz ki.

5. Az OTP Bank Rt. kerül kiválasztásra kutatási objektumként. Az OTP Bank Rt. tevékenysége a banki szolgáltatások teljes skálájának nyújtását célozza az NBU által kiadott banki engedély keretein belül, valamint a bank részvényeseinek érdekében profitszerzést.

6. A hitelportfólió a banki tevékenység egyik fő összetevője, mivel a bankok bevételeik jelentős részét hitelek kamatfizetéséből szerzik. A hitelállomány a bank által ügyfeleinek nyújtott hitelekből áll.

7. Elvégeztük az OTP Bank Rt-nél a hitelműveletek dinamikájának és szerkezetének elemzését, valamint a hitelműveletek eredményességének felmérését. A bank 2021-es tevékenységét befolyásoló tényezők ellenére, amelyeket a tanulmány során figyelembe vettünk, az OTP Bank Rt. pénzügyi mutatóiban növekedést ért el.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балансові звіти банків. – Офіційний сайт НБУ. – URL:<https://bit.ly/3hcxBZn> (дата звернення 22.04.2023)
2. Бобиль В. В. Облік у банках: навчальний посібник/ МОН України, Дніпропетровський національний ун-т залізничного транспорту ім. академіка В. Лазаряна. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2015. 332 с.
3. Васюренко О. В., Сердюк Л. В., Сидоренко О. М., Карасьова З. М. Облік і аудит у банках: навчальний посібник. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 624 с.
4. Гаєвська А. В. Облікове забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємств. 2022. 89 с.
5. Історія ОТП банк. *ОТП Банк*. URL: <https://www.otpbank.com.ua/about/informations/#shareholder> (дата звернення: 20.04.2023).
6. Кирильєва Л. О., Чернікова І. Б. Організація обліку кредитних операцій У системі управління фінансовими ресурсами. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. Київ, 2015.
7. Клименко К. А., Белозерцев В. С., Харакоз Л. В. Відображення кредитної діяльності банку в бухгалтерському обліку. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2021. № 2. С. 104-108.
8. Косова Т. Д. Аналіз Банківської діяльності : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2008. 486 с.
9. Крупка М.І. Тенденції та проблеми формування ринку кредитних послуг в Україні / М.І. Крупка, О.І. Скаско // Вісник НБУ. – 2014. – № 11. – С. 31–32.
10. Литвин, А. Є. "ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ПЛАНУ РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ БАНКІВ УКРАЇНИ." *Рекомендовано до*

видання Науково-методичною радою ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» Протокол № 5 від «11» квітня 2019 року: с. 368.

11. Мельничук, Д. В. "КРЕДИТНІ ОПЕРАЦІЇ БАНКУ: ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ." *Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. Вінниця: Редакційно-видавничий: с. 163.*

12. Організація обліку кредитних операцій. URL: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/Садовська%20Облік/other/tema12.pdf.

13. Наконечна Г. Я. Сучасний стан і перспективи розвитку міжбюджетних відносин в Україні / Г. Я. Наконечна, І. О. Пряміцина // Прикарпатський юридичний вісник. 2016. Вип. 1. С. 173-176. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pjuv_2016_1_39

14. Облік кредитних операцій комерційними банками. *Освіта.UA*. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/accountant/16915/> (дата звернення: 24.02.2023).

15. Облік розрахункових операцій. *StudFiles*. URL: <https://studfile.net/preview/3540707/page:3/> (дата звернення: 22.02.2023).

16. Олійник Ю. І. Економічна сутність кредитних операцій на підприємстві: обліковий аспект. 2015. № 22. С. 449–457.

17. Петрушко Я. Р. Кредитна діяльність банку та основні етапи її організації. 20-те вид. Київ, 2015. С. 166–169.

18. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>

19. Про внесення змін до Цивільного Кодексу України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

20. Фінансово-економічний словник : словник-довідник / кол. авт. : Юнін О. С., Круглова О. О., Савельєва М. О. та ін. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2018. – 164 с.
21. Решетнік, А. В. "ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ." *ББК 65.9 (4Укр) я43 А 43* (2016): 96.
22. Рудик Ю. П. Організація обліку кредитних операцій підприємства. *Ватра*. 2017. № 44. С. 411–417.
23. Ряба О. В. Облік кредитних операцій. *Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку, як науки*. 2018. С. 108–113.
24. Сарапіна О. А., Кочубей М. Є., Стефанович Н. Я. Облік у банках : навч. посіб. / Херсон. нац. техн. ун-т. Херсон : Вишемирський В. С. [вид.], 2015. 407 с.
25. Скаско О. Удосконалення механізмів обліку кредитних операцій банку / О. Скаско // *Формування ринкової економіки в Україні*. – 2015. – Вип. 19. – С. 430–433.
26. Смолінська, С. Д., В. Б. Смолінський. "БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ПОКРАЩЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ." *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 31 березня 2020 року. Полтава, 2020. 474 с. (2020): 254.*
27. Спяк Г.І. Облікова політика в управлінні банком: організаційнометодичний аспект. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». 2011. вип. 17. С. 392-397.
28. Хома, І. Б. "Банківське кредитування: аналіз сучасного стану на ринку фінансових послуг в Україні. Bank lending: current state analysis of the financial services market in Ukraine."

СПИСОК ДОДАТКІВ

Додаток	Назва документу
Додаток А	Оборотна сальдова відомість станом на 01.05.2023 р.
Додаток Б	Список ліцензій банку
Додаток В	Розподіл виданих кредитів станом на 01.05.2023 р.
Додаток Г	Правила кредитування
Додаток Д	Тарифи за кредитами
Додаток Е	Статут
Додаток Є	Консолідований звіт про фінансовий стан станом на 31 грудня 2021 року
Додаток Ж	Окрема фінансова звітність за рік, який закінчився 31 грудня 2021 року
Додаток З	Кредитний договір на товари і послуги
Додаток І	Графік платежів
Додаток К	Інформації щодо кредитів на нерухомість
Додаток Л	Інформація щодо кредитів на товари і послуги
Додаток П	Примітки до окремої фінансової звітності за рік, який закінчився 31 грудня 2021 року
Додаток Р	Примітки до окремої фінансової звітності (продовження) за рік, який закінчився 31 грудня 2021 року

АНОТАЦІЯ

Мітре М. І. Бухгалтерський облік та аналіз кредитних операцій у суб'єктів господарювання. *Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування», освітня програма "Облік і оподаткування"*. Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II. Берегове, 2023.

Обсяг кваліфікаційної роботи складає 68 сторінок, робота включає: 7 рисунків, 6 таблиць, 28 використаних джерел.

Ключові слова: кредитні операції, аналіз, бухгалтерський облік, банк.

Кваліфікаційна робота присвячена темі «Бухгалтерський облік та аналіз кредитних операцій у суб'єктів господарювання». В роботі розглядаються теоретичні аспекти бухгалтерського обліку та аналізу кредитних операцій, методика обліку кредитних операцій суб'єктів господарювання, розглянуто методику аналізу кредитних операцій суб'єктів господарювання.

В роботі проаналізовано діючу практику обліку та управління фінансовими ресурсами на АТ «ОТП Банк». Проведено аналіз динаміки та структури кредитних операцій банку, а також розроблена оцінка ефективності кредитних операцій суб'єкта господарювання.

ABSZTRAKT

Mitre Márk. A hitelműveletek számvitele és elemzése gazdasági entitásoknál. *Az első BSC szintű felsőoktatási képesítés megszerzéséhez szükséges diplomamunka a 071-es "Számvitel és adózási" szakirányon, az "Számvitel és adózási" oktatási programban.* II Rákóczi Ferenc Kárpátjai magyar főiskola. Beregszász, 2023.

A munka 68 oldalból áll, 7 ábrát, 6 táblázatot, 28 felhasznált irodalmat tartalmaz.

Kulcsszavak: hitelműveletek, elemzés, számvitel, bank.

A minősítő munka a "A hitelműveletek számvitele és elemzése gazdasági entitásoknál" témával foglalkozik. A dolgozat megvizsgálja a hitelműveletek számvitelének és elemzésének elméleti szempontjait, a gazdálkodó szervezetek hitelműveleteinek elszámolási módszerét, a gazdálkodó szervezetek hitelműveleteinek elemzési módszerét.

A munka az OTP Bank Részvénytársaságnál a pénzügyi források elszámolásának és kezelésének jelenlegi gyakorlatát elemzi. Elkészült a bank hitelműveleteinek dinamikájának és szerkezetének elemzése, valamint a gazdálkodó szervezet hitelműveleteinek eredményességének értékelése.

ABSTRACTS

Mark Mitre. „Accounting and analysis of credit operations at business entities”. *The bachelor's level thesis required for obtaining the first level of higher education in the field of 071 "Accounting and Taxation," within the educational program "Accounting and Taxation."* Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian college of higher education, Beregovo, 2023.

The volume of the qualification work is 68 pages, it consists of 7 figures, 6 tables and 28 used sources.

Keywords: credit operations, analysis, accounting, bank.

The qualification work is devoted to the topic "Accounting and analysis of credit transactions of economic entities". The paper examines the theoretical aspects of accounting and analysis of credit operations, the method of accounting for credit operations of business entities, the method of analysis of credit operations of business entities is considered.

The paper analyzes the current practice of accounting and management of financial resources at JSC "OTP Bank". An analysis of the dynamics and structure of the bank's credit operations was carried out, as well as an assessment of the effectiveness of the business entity's credit operations was developed.

Ім'я користувача:
Gabor Pataki

ID перевірки:
1015171745

Дата перевірки:
22.05.2023 09:56:59 CEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
22.05.2023 10:07:22 CEST

ID користувача:
100011748

Назва документа: Szakdolgozat Király István

Кількість сторінок: 85 Кількість слів: 17207 Кількість символів: 136135 Розмір файлу: 830.86 KB ID файлу: 1014851274

8.84% Схожість

Найбільша схожість: 1.44% з Інтернет-джерелом (https://www.jogpontok.hu/kiadvanyok/A_munkabert_kiegeszito_lehet..)

8.74% Джерела з Інтернету 930 Сторінка 87

2.59% Джерела з Бібліотеки 64 Сторінка 101

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 8